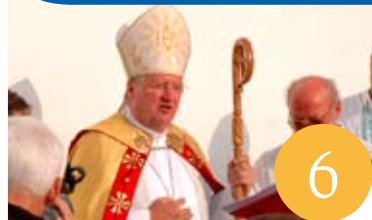

NADŠKOF URAN NA BLOKAH

IZTOK ŠKRLJ: PRIHODNOST
NAS NE SKRBI

JANEZ KOVAČIČ — TAGORAJNI
S POLŠEČEGA

STANE KOTNIK: JE ČAS VOJNE
IN JE ČAS MIRU

Bloški korak

glasilo občine Bloke
oktober 2005
letnik 6 | številka 4
cena: brezplačno | 500 SIT | \$ 4

Prazniku na pot

Stane Korenjak

Zavestno delo je najpomembnejši sociološki dejavnik človeka. V vsaki družbi je cenjeno in spoštovano. Kaj pa počitek ali praznik? Že Sveto pismo pravi, da je Bog sedmi dan počival. Tudi nam ustreza, da se od časa do časa ustavimo, malo pogledamo prehojeno pot, preden nadaljujemo. Pravimo, da je to naš bioritem.

V letošnjem letu pa je občinski svet, ko je sprejemal občinske simbole,

določil 29. september kot dan občinskega praznika. To je dan, ko se v cerkvi praznuje sv. Mihael. Na Blokah mu je farna cerkev posvečena vsaj iz štirinajstega stoletja. Verjetno pa je bila zgrajena že bistveno prej. Občinski svet pa je ob imenovanju imel v mislih še drugo civilno in gospodarsko razsežnost. Na ta dan je bil več stoletij vse do druge svetovne vojne veliki semenj, ki je trajal tudi več dni in so prihajali ljudje od blizu in daleč.

Po dobrem delu je prav, da se ozremo nazaj na prehojeno pot. Praznovanje bo potrebno še bolj domisliti. Toda pot je prava. To dokazujejo tudi letošnji nagrajenci, ki so predstavniki civilne družbe in v nekem smislu uresničujejo načelo, ki ga je menda nekoč izrekel John Kenedy in se za nas glasi: »Ne sprašujte, kaj bodo storile Bloke za vas, raje se vprašajte, kaj lahko vi storite za Bloke.«

Prvič občinski praznik

NOVA VAS, 30. 9. 2005 PRVA PROSLAVA OBČINSKEGA PRAZNIKA POTEKA V ZNAMENJU KULTURNE DEDIŠČINE BLOK, JE V SLAVNOSTNEM GOVORU POUKARIL ŽUPAN JOŽE DOLES. JOŽETU PERKU IN BLOŠKIM SODELAVCEM JE SEVEDA BILO V ČAST, DA JE BILA TA DAN PREMIERNA PREDSTAVITEV FILMA BELI KROG ŽIVLJENJA. USTVARJALCEM PA JE BILO V VESELJE, DA SO SE ZBRALI NAJBRŽ PRAV VSI, VKLJUČNO Z VELIKIMA SLOVENSKIMA IGRALCEMA MARJANO BRECELJ IN POLDETOM BIBIČEM.

Celotno organizacijo proslave je pripravila osnovna šola, ki je k sodelovanju pritegnila tudi kulturno društvo in druge sodelavce. Prireditve je dosegla višek, ko je bil predvajan film o fenomenu slovenske etnografije bloškem smučanju skozi življenje Bločanov. Po projekciji je bil z ustvarjalci filma razgovor o težavah pri delu ustvarjanja filma in pomenu za ohranjanje kulturne dediščine. Vsekakor pa so si bili ustvarjalci enotni, da jim je tako dober izdelek uspel tudi zaradi tega, ker so imeli vse snemalne dneve srečo z vremenom. Tako je bloška zima prikazana v vsej razsežnosti.

Na proslavi je župan Jože Doles podelil tudi prva priznanja občine Bloke. Letos so jih prejeli Športno društvo Bloke, France Škrabec in Polde Mišič.

V kulturnem programu so sodelovali: mešani pevski zbor Bloke, bloški harmonikaši, program sta suvereno vodila Milanka Slavec in Miha Mišič, sceno pa je pripravil Mišo Strman.

Obiskovalci in ustvarjalci programa pa so praznovanje lahko nadaljevali v avli osnovne šole, kjer je ob kapljici in prigrizku tekla beseda o bloški prihodnosti.

Stane Korenjak

Ustvarjalci filma Beli krog življenja: Polde Bibič, Marijana Breclj, Marjan Ivančič, Leopold Mišič, France Škrabec (rahlo zakrit), Jože Perko in moderatorka Milanka Slavec

Bloški harmonikarji

Obrazložitev

Komisija za mandata vprašanja, volitve in imenovanja, ki jo sestavljajo Iztok Škrj, Lojze Mazij ter Jože Rot je občinskemu svetu predstavila predloge za občinska priznanja, ki jih je na 13. redni seji tudi potrdil. Občinska priznanja letos prejmejo: Športno društvo Bloke, Leopold Mišič ter France Škrabec.

France Škrabec

OBRAZLOŽITEV:

Bloškega človeka so smuči spremljale vse življenje od rojstva do smrti. Ob njih se je rodil, doživljal z njimi lepe trenutke svojega kratkega otroštva, kot fant ali dekle se je na njih zabaval v nedeljskih popoldnevih, smučal je v svetlih večerih ob luni, celo ženil se je na njih in šel v svate, če ni šlo drugače. V zrelih letih mu je bila smučka v pomoč, da je izpod strehe, ko je nasedlo meter snega, šel po nujnih opravkih in k maši ... in celo za pogrebom. In če je umrl v visokem snegu, so ga odpeljali na njih.

Krog življenja se je torej vrtel na smučeh.

Življenje pa je s svojim razvojem vse to puščalo za seboj in kaj lahko bi se zgodilo, da bi bloško smučanje, ta edinstvena slovenska kulturna dediščina, potonilo v pozabo.

Investicije

TAKO KOT VSA LETA TUDI LETOS USPEŠNO IZVAJAMO ŠTEVILNE PROJEKTE NA PODROČJU CELOTNE OBČINE BLOKE. NEKATERI PROJEKTI SO ŽE V CELOTI ZAKLJUČENI, ZAČETEK IZVEDBE NEKATERIH PA SE JE IZ OBJEKTIVNIH RAZLOGOV PREMAKNIL NA KASNEJŠE OBDOBJE.

V skladu s sprejetim proračunom občine Bloke za leto 2005 smo med poletnimi počitnicami realizirali zamenjavo oken na severni strani osnovne šole Toneta Šraja Aljoše v Novi vasi. Na ta način so se pomembno izboljšali delovni pogoji v šolskih prostorih, zelo

nagrajencev

Leopold Mišič

Ta del zgodovine bo ostal trajno zapisan na filmskem traku in prav današnji nagrajenci so zaslužni za realizacijo tega projekta.

Športno društvo Bloke – pri filmu so sodelovali s pripravo in izdelavo opreme.

Da smučanje na Blokah ne bi utonilo v pozabo, so poskrbeli z oživitvijo bloških tekov. Kot uspešni organizatorji na »smeči« privabijo na Bloke množico starih in mladih smučarskih navdušencev in tako poskrbijo tudi za promocijo kraja.

Leopold Mišič — bil je koordinator in organizator projekta ter vez med režiserjem in nastopajočimi. Sam tudi predstavlja bloškega smučarja, v filmu pa se pojavlja kot ljudski godec.

France Škrabec — kot največji poznavalec običajev na Blokah je prispeval k verodostojnosti običajev, ki so prikazani v filmu, slišali pa smo ga tudi kot pristnega pripovedovalca v bloškem narečju

*Komisija za mandatna vprašanja,
volitve in imenovanja*

občine

pomemben pa bo tudi vpliv na zmanjšanje porabe energije za ogrevanje. Navedeno investicijo v vrednosti šest milijonov tolarjev smo v celoti pokrili iz lastnih sredstev občine Bloke. Ob tem se mi zdi zelo pomembno pohvaliti vodstvo šole, ki je organiziralo notranjo ureditev prostorov z zaposlenimi iz osnovne šole ter s tem prihranilo pomembna sredstva za vzdrževanje objekta.

Pred kratkim smo zaključili 2. fazo izgradnje kanalizacijskega sistema v naselju Nova vas. Kanalizacijski sistem je bil zgrajen od podjetja Novolit mimo Kovinoplatike Lož do osnovne šole, drugi krak pa poteka do stanovanjskih blokov. Za izgradnjo navedenega dela kanalizacijskega sistema smo porabili okrog 20 milijonov tolarjev. Večji del investicije smo pokrili iz občinskega

Nadaljevanje na stani 4

Ribničan Urban

Sine Radl

Kako so se naši vrli sosede Ribničani videli v vlogi gostiteljev in organizatorjev tradicionalnega ribniškega sejma suhe robe, ne vem, vem le, da so name naredili veličasten vtis. K temu pa sem pripomogel tudi sam, saj sem za razliko od prejšnjih let obiskal sejem z razmislekom. Ne vem zakaj, ampak vsa leta nazaj sem se na sejem vedno odpravil po nedeljskem kosilu skupaj z družino, tako da smo se do večera z muko prerivali med sebi enakimi firbci med košarami, obodi in drugo kramarsko šaro. Iz leta v leto se je prizor ponavljal in ogled sem vedno zaključil z obljubo, da me Ribnica na ta dan naslednje leto že ne bo videla.

Letos pa sem v »Trimu« zasledil program prireditve in spremljevalnih dejavnosti. Žena se je strinjala, da to nedeljo ne bo kuhala kosila, saj so otroci odrasčeni in naj se kar navadijo poskrbeti sami zase, midva pa sva se za spremembo navsezgodaj odpravila proti Ribnici. Sejem sva letos hotela doživeti iz drugega zornega kota. Prvo presenečenje sva doživela takoj ob vstopu v mesto, saj je bilo že v zgodnjih dopoldanskih urah polno ljudi in sva se morala za parkirni prostor pošteno potruditi. Zavestno nisva gledala suhe robe, niti kramarije. To sva videla že ničkolikokrat. Raje sva poslušala otvoritvene govore veljakov in povezovanje spretnega voditelja, ki je za vsako priliko našel pravo besedo. S programom v žepu sva nato sledila napovedanim dogajanjem, še prej pa pojedla prebranac s klobaso. Ker je bila ura zgodnja, primerna bolj za zajtrk ali malico, še ni bilo veliko lačnih obiskovalcev, kljub temu pa je bila hrana že pripravljena in vsaj petnajst natakarcit tudi. In tako je bilo pri vseh štantih. Res pa je, da je bilo popoldne zaradi nepregledne množice ljudi težko najti prazen prostor pri kateremkoli šanku. A nič hudega. Program se je odvijal naprej in na trati pod gradom smo se res pošteno nasmejali. Kdo bi si mislil, da zmorejmo Ribničani na dramskem, pevskem in igralskem področju toliko pokazati. Od kje jim danes ta zagon, ko pa to ni več tako moderno. In da uspejo kulturnoumetniški program tako domiselno vtkati v tovrstno prireditev.

Prav nobene potrebe nisva čutila, da bi se prerivala ob stojnicah s kramo kot prejšnja leta. Raje sva se držala prvotnega načrta in sledila programu, ki je napovedoval premik na posestvo Ugar, kjer je bila pripravljena gala konjeniška prireditev. Tja in nazaj je bil organiziran brezplačen prevoz, ker je bil dostop z lastnimi avtomobili zaradi sejma nekoliko oviran. Nisva se mogla načuditi dejstvu, da imamo v neposredni bližini tak in tako organiziran konjeniški center, za katerega do danes še slišala nisva. Po izvedbi, obsegu in še čem je brez dvoma primerljiv z Lipico, s to razliko, da Lipica zadnja leta životari, Ugar pa je v polnem razcvetu.

Nazaj grede, po zaključku tekmovanja v preskakovanju ovir, sva si ogledala še šolanje psov in njihovih lastnikov. Izdelke umetne obrti pa si je bilo tudi letos vredno ogledati, posebej še, ker so bile njihove stojnice odmaknjene od ostalega vrveža.

Prijeten dan med prijaznimi Ribničani sva zaključila z ogledom znane Škrabčeve domačije v Hrovači, ki s svojo spokojnostjo sredi lepo urejene vasice uspe za trenutek upočasniti čas in življenje z njim. Začelo se je mračiti, ko sva se z lepimi vtisi odpravila proti domu. Zares lep dan mi je kvarila le ena težava. Vsako stvar, ki sem jo tu videl, pa tudi drugje na podobnih prireditvah, sem nehote primerjal z nami in Blokami. Poskušal sem presoditi, kaj od tega bi bili na Blokah sposobni izpeljati. V slabo voljo me je spravilo spoznanje, da so naše Kmečke igre, ki smo se jim sicer letos odrekli, tako neznatne in amaterske v primerjavi s tem, kar znajo pripraviti drugje. Na kakšen način uspe organizatorjem takih prireditev angažirati množico sodelavcev in akterjev, ki so obiskovalcem sicer nevidni, a vemo, da brez njih ne gre? S prireditvijo živi ves kraj oziroma cela občina in čutiš, da se ta dan vsi prebivalci teh krajev podredijo istemu cilju.

Pri nas pa običajno stopijo v ospredje nagajanje in nasprotovanje, pa nevoščljivost in škodoželjnost. Lastnosti, ki so ob takih prilikah najmanj zaželeni, saj z malo truda lahko na ta način izničijo prizadevanja vseh ostalih. Vse preveč so pri nas prisotna izključevanja na račun sodelovanja in povezovanj. Ta hip ne vem, kakšen je pravi recept za preskok v pozitivno razmišljanje nekega kraja, bojim pa se, da na Blokah še lep čas ne bomo sposobni slediti tistim, ki so nam pri tem lahko za vzgled.

Turizem na Blokah

O TURIZMU NA BLOKAH JE BILO IZREČENIH ŽE MNOGO BESED, PODANIH MNOGO PREDLOGOV, STATISTIK IN ANALIZ. VELIKO POVEDANEGA JE BILO PODANO BOLJ TEORETIČNO, MANJ PA JE BILO KONKRETNIH PREDLOGOV IN DEJANJ.

Če hočemo, da se bo turizem na Blokah uspešno razvijal, se moramo najprej vsi Bločani zavedati nekaterih dejstev:

- Na Blokah imamo mnoge naravne danosti, naravno in kulturno dediščino. Vse to moramo najprej sami ceniti, spoštovati in ovrednotiti.
- Vse to moramo s ponosom pokazati tudi drugim (pozabimo na lažno skromnost) in za to tudi nekaj iztržiti.
- Ko se oziramo po drugih, turistično bolj razvitih krajih, pogledjmo, na kakšen način jim je to uspelo in s pridom uporabimo doma. Najbolj nekoristno je javkanje — njim je lahko, ker imajo to in to.
- Začeti moramo mi sami, ne čakati na nekoga od drugod, ki bo velikopotezno rešil problem turizma na Blokah.
- Skrajni čas je, da začnemo z majhnimi koraki in z jasnimi cilji, vizijo in vztrajnostjo.
- To je »tek na dolge proge«, v kratkem času prizadevanja in spremembe skoraj niso opazni.
- Zavedati se moramo, da bomo vedno naleteli na koga, ki mu naša prizadevanja ne bodo všeč,

vendar nam to ne sme vzeti poguma.

Znano je, da je na Blokah narava še dokaj ohranjena. Bloška planota je bogata z raznovrstnimi življenjskimi okolji, ki nudijo bivališče tudi mnogim ogroženim živalskim in rastlinskim vrstam, ki so pomembne v slovenskem in v evropskem okviru. To so zelo občutljivi ekosistemi, ki se z nepremišljenim ravnanjem lahko hitro porušijo, zato razmišljanje o množičnem turizmu na Blokah ni smiselno.

Če bomo o tem razmišljali z zornega kota, da je to veliko bogastvo in potencial, ki ga lahko na primeren način ponudimo tudi turistom, potem nam ne bodo ti ekosistemi predstavljali ovire in bremena ampak enega od virov zaslužka.

Na Blokah imamo zanimive primere:

- naravne dediščine: Bloščica s svojimi močvirji, Bloško jezero, izviri, požiralniki, drevesa ...,
- kulturne dediščine: vaška korita, kamniti most, stare hiše, kašče, cerkve, kapelice, rimsko obzidje, razvalina gradu, ostanki prastare naselbine ...,
- ljudske ter literarne junake: Obloški Tonček, Martin Krpan ...,

znatno financira ta projekt. Omenjena soglasja pa smo zaradi poznega sprejemanja rebalansa državnega proračuna prejeli šele konec avgusta, zato smo prišli v časovno stisko, saj je potrebno investicijo zaključiti do konca novembra tega leta. Ta primer ponovno dokazuje, da se največ časa potroši za razne dogovore in izdelavo dokumentacije, izvedba »pa se lahko izvede kar čez noč«. Dobra stran tega čakanja je odločitev ministrstva za zdravje, da investicijo, ki je vredna okvirno 40 milijonov tolarjev, podpre v vrednosti 16, 5 milijona tolarjev.

Predmet letošnjega proračuna je tudi izgradnja mrliške vežice. S pripravljalnimi deli na platuju, kjer bo vežica stala, se je že začelo. Nadaljnja izgradnja pa je iz objektivnih razlogov prestavljena na naslednje leto. Za izgradnjo mrliške vežice smo pred kratkim sicer prejeli gradbeno dovoljenje, vendar pa bo pred začetkom izgradnje potrebno izvesti tudi nujno prestavitev trafopostaje in preureditev električnih vodov oziroma priključkov. Tudi za navedeno prestavitev je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje, ki je v zaključni fazi pridobivanja. Upam in verjamem, da bo tudi ta investicija v naslednjem letu prišla do tako želene realizacije.

Župan Jože Doles

• ljudske vraže, šege in navade, kulinariko, oblačila ...,

• znane osebnosti iz kulturnega, gospodarskega, političnega življenja.

Mnogo stvari je bilo v tej smeri že narejenih s strani posameznikov, društev, občine (začetek projekta ureditve Bloškega jezera, turistična karta občine, oznake na občinskih mejah, pohod po Krpanovi poti).

Mislim pa, da nam manjka skupen celovit program, ki bi vseboval vizijo in konkretne, realne cilje razvoja turizma na celotnem območju občine Bloke.

Manjka tudi lokacija, kjer bi bilo vse razpoložljivo dostopno na enem mestu.

Lokalna skupnost bi morala biti nosilec oz. koordinator, kjer bi se zbirali in zbrali predlogi in ideje in bi se pripravil celovit program razvoja turizma. Realizacija posameznih nalog bi se zaupala zainteresiranim posameznikom, društvom.

Za obiskovalce oz. turiste, ki jih pot zanese na Bloke, je odločilnega pomena informacija o planoti in vidno označene posamezne zanimivosti.

Zato predlagam, da se za začetek:

- V središču Nove vasi se uredi privlačen prostorček s turistično informacijsko tablo, ki bi vsebovala turistično karto Bloške planote in osnovne informacije o turistični ponudbi.
- S stalnimi, primernimi in dovolj opaznimi oznakami označiti Krpanovo pot. Pot v celoti ali njen del je zanimivo prehoditi tudi posamezno ali v manjših skupinah preko celega leta.
- Na podoben način naj se označi ostale pešpoti, kolesarske poti, jahalne poti.
- Z enotno obliko table trajno označiti in kratko opisati posamezne naravne in kulturne znamenitosti, arheološka najdišča, razgledne točke.
- Izdati turistični vodnik po Blokah, kjer bodo predstavljene vse vasi in zaselki s svojimi naravnimi znamenitostmi, s cerkvami, s praznovanji, običaji, z zanimivimi zgodbami, dogodki, znanimi ljudmi iz preteklosti, s ponudbo različnih domačih izdelkov in pridelkov.
- Kakovostno in zanimivo urejena internetna stran.

Navrgla sem samo nekaj svojih pogledov in razmišljanj o turizmu na Blokah.

Uspešen razvoj turizma na Blokah je zahteven in dolg proces, ki prinaša vedno nove izzive in zahteva sveže ideje.

Če imamo Bločani resnično željo in namen, da Bloke turistično oživimo, se moramo najprej otresti miselnosti, »da se na Blokah nič ne splača!« Potem bo delo lažje in bolj enostavno steklo.

Marija Žgajnar

Nadaljevanje s stani 3
proračuna, investicijo sta delno podprli tudi podjetji Novolit in Kovinoplatika Lož.

Tudi letos smo pomembna sredstva namenili za obnovo cestnega omrežja na področju občine Bloke. Tako smo uspeli posodobiti ter položiti asfaltno prevleko na cestnih odsekih: Bloško jezero – Švrkec, križišče Ravnik do križišča Velike Bloke, Bočkovo – Zales ter dva manjša odseka v naseljih Velike Bloke in v naselju Nova vas v skupni dolžini približno treh kilometrov.

Večji del sredstev za izvedbo te investicije smo zagotovili iz občinskega proračuna. Investicija je bila tudi finančno podprta iz sredstev za neposredne regionalne spodbude, ki jih pridobivamo preko razvojne agencije iz Pivke. Občina Bloke je kandidirala s projektom »Management turistične destinacije občine Bloke« ter iz tega naslova za ureditev cestne infrastrukture pridobila okrog 6 milijonov tolarjev. Del sredstev za ureditev cest so prispevali tudi občani v obliki prispevka za asfaltiranje.

Plan investicij v letu 2005 predvideva tudi obnovo zdravstvene postaje v Novi vasi. Z investicijo bomo začeli v mesecu oktobru. Začetek obnove je bil pogojen s pridobitvijo soglasja Ministrstva za finance in Ministrstva za zdravje, ki

Kozerija Lužarjev breg v Pirinejih

Letos poleti sem si privoščil dopust na potovanju po Franciji in Španiji. Tam nekje blizu Lurda sem prečkal Pirineje. Gorski prelaz je nekaj nižji od 2000 m in si njegovega imena nikakor nisem mogel zapomniti. Kadar prijateljem pripovedujem o potovanju, jim pravim, da sem šel iz Francije v Španijo čez Lužarjev breg. Zakaj sem ga tako poimenoval?

Ko se z avtom iz Francije poženete v tisti hrib, je cesta močno vijugasta in slabo vzdrževana. Oznak na cestišču ni in tudi ne varovalnih ograj. Če kje kakšna skala preveč trmasto štrli v cestišče, so pač cestišče za kakšen meter ali dva zožili. Situacija pa je popolnoma drugačna na španski strani. Cesta se močno razširi in je sodobno zasnovana, ima sredinsko in stranski črti, varovalno ograjo in vse, kar sodi zraven.

Moj vtis je, da se Španci, ki so tam nekje na koncu sveta, želijo povezovati z Evropo. Francozom pa je kaj malo mar za Španijo in se jim fučkajo njihovi interesi, misleč: »Kar ostanite, kjer ste.«

Zdi se mi, da sem to že nekje doživel. A, saj res. V Lužarjevem bregu.

Japac Pika

Obvestilo!

Vsi tisti, ki ste plačali članarino za leto 2005 in niste poslali na Rdeči križ Cerknica izpolnjene pristopne izjave, vljudno prosimo, da to storite čimprej. Pristopne izjave potrebujemo zaradi evidentiranja članstva.

Vsem se najlepše zahvaljujem!

Območno združenje Cerknica – Loška dolina – Bloke

Obvestilo!

Kmetijska svetovalna služba Cerknica zbira prijave za odvzem vzorcev zemlje za laboratorijsko analizo.

Prosimo, da se prijavite na tel. 7097-040, 7097-041

Magda Doles, KSS Cerknica

Obvestilo!

Občane obveščamo, da naj povzročeno škodo po medvedu takoj prijavijo na Zavod za gozdove Postojna g. Berce gsm. 041 657 315.

Anja Anzeljc

»Mihaelov semin«

»Piše se leto 1910, na dan svetega Mihaela. Jutro je jasno, vendar precej mrzlo za ta letni čas, naredil se bo lep dan. Štante so že postavljeni in iz vseh koncev prihajajo sejmarji, v upanju, da bo dobiček vsaj tolikšen kot lansko leto ali pa celo večji. Čevljarji, krojači, »krošnarji«, lončarji, kramarji, živinorejci ... naprodaj razstavljajo svoje izdelke in živino. Zaloge hitro pohajajo. Proti večeru jo zagode bloška zima, sneg začne rahlo naletavati in do jutra ga je že za 20 centimetrov. Letni čevlji in tanki suknjiči so premalo za premražene obiskovalce in zavzete sejmarje. Trgovci z zimskimi čevlji in z volnenimi oblečili so več kot zadovoljni z izkupičkom, zaloge so pošle že pred dvanajsto uro dopoldan. Zimsko vreme se je nadaljevalo vse do aprila naslednje leto, ko je končno skopnel tudi lanski, septembrski sneg.« pripoveduje France Milavec iz Nove vasi, ki se vedno znova rad spominja prigrad, ki mu jih je pripovedoval njegov oče. 29. september, ki je bil do pred kratkim namenjen zgolj farnemu žeganaju, so občinski svetniki potrdili za uradni praznik občine Bloke. Da pa ta dan ni bil izbran brez pomena, smo se prepričali pri starejših Bločanih, ki so se pred leti na ta dan udeleževali Mihaelovega sejma, ki je bil na Blokah stara tradicija že več kot 200 let. Kako so doživljali ta semenj in kako ocenjujejo izbiro občinskega praznika, smo povprašali izbrane sogovorce.

Jože Milavec, Nova vas: »Kolikor se jaz spomnim, smo sv. Mihaela praznovali tako kot danes. Razlika je bila le v tem, da smo takrat živeli v pomanjkanju, zato pa smo poskrbeli, da je bilo vsaj za žeganje kaj mesa na mizi. Po pripovedovanju mojega očeta pa vem, da so imeli včasih na farno žeganje semenj, na katerega so prihajali iz cele Primorske, predvsem Vipavci. Na sejmu so prodajali grozdje, kostanj in vino. Na sejmu si lahko dobil vse, oblekla se je cela družina, saj so kupovali samo enkrat na leto. Za čevlje so kupili kožo, potem pa so jih dali po naročilu delat »šuštarjem« po vasi. Glede izbire občinskega praznika se nič ne opredeljujem, mogoče bi si to čast zaslužil tudi Božidar Lavrič, vendar pa ima tudi sv. Mihael in njegova zgodovina velik pomen za Bloško planoto.«

Jože Lah, Nova vas: »Farnega žeganja se spomnim kot dogodka, ko se je pri hiši zbrala vsa »žlahta«. Seveda pa imam lepe spomine tudi na Mihaelov semenj, ko smo kot mladina komaj čakali, da zaslužimo kak dinar. Najbolj je bilo veselo, ko smo pripravljali štante in smo dobili kaj malega plačano, da smo si potem na sejmu lahko kaj kupili. Takrat je bilo po celi Novi vasi veselo, vse gostilne so bile polne, pa tudi harmonikašev ni smelo manjkati. Vas je imela kar pet gostiln: pri Županu, pri Cvetku, pri Pakižku, pri Modicu in pri Lavriču. Na sejmu je bilo veliko obrtnikov iz drugih krajev, predvsem je bilo veliko Ribničanov s suho robo in lončarjev, od bloških obrtnikov pa so bili: Adamice, ki so prodajale »ledec« (sladkorni izdelki), Blaž je imel kramarijo, Brinarjev Tomaž pa živino. Za 4500 dinarjev si dobil par volov, to je bila res dobra kupčija. Mislim, da je kar prav, da so »Mihaela« zbrali za občinski praznik, ker to je le stara tradicija, ki se ne sme pozabiti.«

Meri Mazij, Velike Bloke: »Mihaelovega sejma se spomnim kot mlada punca, ko sem kot trgovska vajenka delala pri Lavričevih. Na tiste dni imam zelo lepe spomine, saj so me Lavričevi sprejeli kot za svojo. Ko je bil Mihaelov sejem, je bila gostilna polna ljudi, predvsem sejmarjev, ki so hodili na golaž, pa tudi veliko jih je prenočilo. Na sejmu sem »vagala« vole, saj se je takrat tudi veliko prekupevalo z živino. Spomnim se, da smo si takrat dekleta rade kupile kakšne lepe stvari, ki se jih drugače ni dobilo na Blokah. Ker so bile doma velike družine, smo morali najprej poskrbeti za živež, enkrat sem celo sama s svojim zaslužkom kupila pujska, da smo potem imeli doma kaj mesa čez zimo. Menim, da je prav, da se ohranja spomin na stare čase, ko je življenje teklo popolnoma drugače kot danes, to je zavest, ki ljudem ostane.«

Alojzij Škrabec, Velike Bloke: »Mihaelovega sejma se spomnim kot dvanaestletni fantiček, ko sem z očetom gnal prodajat vole. Živino so prišli kupovat največji mesarji, kot je to bil Slamič, saj so dobro vedeli, da je na Blokah najboljšo meso. Spomnim se sejma leta 1934, ko je zapadel sneg, jaz pa sem bil v letni obleki. Ker me je dodobra premrazilo, sem si šel kupit volnen, zelen pulover za 18 dinarjev, ki me je prijetno pogrel. Otroci smo radi prosili starše za sladkarijo ali »ledec« po domače, ženske so se zadrževale pri »štantih« z obleko in obutvijo, moške pa so ogledovali živino, skratka na sejmu si dobil vse, kar si takrat potreboval. Podobno težo kot Mihaelov semenj je imel tudi živinski semenj, ki je bil za prvega marca, takrat je bilo na Blokah tudi veliko ljudi, ki so prišli iz vseh koncev Slovenije. Drugače se mi zdi kar prav, da je sv. Mihael tako kot včasih spet velik praznik za celo Bloško planoto.«

Nadškof Uran na Blokah

OB PRIHAJAJOČEM PRAZNIKU OBČINE BLOKE IN ŽEGNANJU BLOŠKE FARE NA MIHAELOVO NEDELJO, 25. 9., JE NA POVABILO ŽUPNIJE BLOKE, OBČINE BLOKE IN ŽUPNIJE SV. TROJICA OBISKAL BLOKE TER DAROVAL SVETO MAŠO PRI FARI NADŠKOF IN METROPOLIT MSGR. ALOJZ URAN.

Blagoslovil je tudi zunanja obnovitvena dela na cerkvah pri Fari in pri Sv. Trojici.

Poleg nadškofa so bili vabljeni na žegnanje tudi vsi duhovniki iz cerkniške dekanije, nekdanji bloški duhovniki in domačin Lojze Dobravec, predstojnik salezijancev.

Popoldne ob tretji uri se je pričela sv. maša v nabito polni farni cerkvi pri Fari. Med pridigo je nadškof govoril o veri in ljubezni v sodobnem času. Apeliral je na vse kristjane, da naj

se oprejo na cerkev, ki jim želi ponuditi trdne temelje upanja in jim pomagati pri odkrivanju smisla življenja. Omenil je tudi zaskrbljajoč podatek o upadu števila rojstev. V lanskem letu je bil najnižji v zadnjih osemdesetih letih. Pomembno je, da evangelij in na njem temelječe vrednote vedno znova na novo odkrivamo kot oporo za življenje. Še poseben poudarek je namenil družini kot temelju življenja.

Pred koncem bogoslužja so mu mladi v imenu

Bločanov izročili še bloške smuči. Po sv. maši je sledil blagoslov cerkve in pogostitev. Duhovniki so se pomešali med ljudi, nadškofa pa so popolnoma prevzeli mladi harmonikaši, ki so mu zaigrali nekaj domačih. Po zaključku v Novi vasi so se vsi povabljeni potem odpeljali na kosilo. Po kosilu pa takoj k Sv. Trojici, kjer so jih že čakali verniki. Pričeli so z litanijami ter sklepno pobožnostjo. Potem je sledil še blagoslov trojiške cerkve in tako kot v Novi vasi je tudi tu nadškof dobil kar nekaj daril. Še najbolj je bil vesel kipca Martina Krpana s kobilico. Tudi pri Sv. Trojici pogostitve ni manjkalo in nadškof se je zanj neobičajno dolgo zadržal. Kaj bi se ne, saj je navdušen nad našimi kraji in pesem, ki je donela pred cerkvijo, ni zamrla še dolgo v večer.

Matej Kljun

Nadškof se je pripeljal z zapravljenim vozčkom, ki ga je spremljala bloška konjenica.

Trojčani so nadškofa prisrčno sprejeli. Ob pesmi so se družili dolgo v noč.

Blagoslov obnovljene cerkve sv. Mihaela pri Fari

Darilo za nadškofa so bile bloške smuči

Tekmovanje »Moja dežela – lepa in gostoljubna«

V Sloveniji poteka vsako leto od meseca junija do septembra tekmovanje slovenskih krajev na področju turizma, urejanja in varstva okolja, pod sloganom »Moja dežela – lepa in gostoljubna«. V projekt so vključeni vsi slovenski kraji in ljudje.

V okviru tega projekta je občina Bloke letos organizirala tekmovanje na občinski ravni za podelitev naslova: najlepši balkon, najlepša kmetija, najlepša hiša in najlepši vrt.

Nad odzivom občanov smo bili prijetno presenečeni, saj je prispelo dovolj prijav za tek-

movanje v vseh kategorijah.

V začetku avgusta se je komisija odpravila na ocenjevanje. Med resnično lepimi, urejenimi balkoni, kmetijami, hišami in vrtovi smo se hočeš nočeš morali odločiti, katere med njimi so najlepše. Rezultati so bili močno izenačeni, s točkami so zmagovalcem zelo blizu drugo, tretje, četrto in peto uvrščeni.

Ob naših obiskih na domačijah smo si ob pisanih lepotah vrtov, balkonov in okolic hiš ter kmetij resnično odpočili duha in oči. Pridne roke gos-

podarjev in gospodinj so večje uredile okolice domov, vsi skrbijo za urejenost svojih domačij in s tem prispevajo k lepemu izgledu celotne vasi in tudi občine.

Na natečaju so poleg zmagovalcev sodelovali še: Mestek Franc, Ana Dondič, Katarina Jost, Alenka Anzeljc, Franc Mestek, Nataša Otoničar, Martina Intihar, Franc Mestek, Marija Knavs, Jože Zgonc, Marija Knavs, Katarina Jost.

Vsi udeleženi v tekmovanju se bodo spomladi 2006 udeležili izleta, kjer si bodo lahko ogledali turistično kmetijo in Mozirski gaj, prvouvrščeni pa bodo prejeli še posebna priznanja.

Podobno akcijo nameravamo organizirati tudi drugo leto. Z letošnjim odzivom ste nas opogumili, zato bo tekmovanje v letu 2006 na državni ravni.

Anita Nared

Najlepša hiša: Katarina Jost, Topol 6

Najlepši vrt: Vladimira Kraševce, Velike Bloke 20

Najlepša kmetija: Marija Jakopin, Studeno na Blokah 3

Najlepši balkon: Barbara Zgonc, Nova vas 63

Tim Laško bo na Rakeku gradil industrijske objekte za trg

Minuli teden je Tim Laško na javni dražbi od občine Cerknica kupil 105 tisoč kvadratnih metrov veliko zemljišče industrijske cone Rakek. Generalni direktor Tima Laško Jan Žižek je pojasnil, da bodo na zemljišču postavili proizvodne prostore za materinsko podjetje Fragmat Izolir-

ka. Koliko jih bo stala celotna naložba in koliko delovnih mest bodo odprli na Rakeku, Žižek ni želel povedati. Gradnja proizvodnih prostorov, ki se bodo raztezali na 30 tisoč kvadratnih metrov zemljišč, naj bi potekala v več stopnjah. Na preostalih 70 tisoč kvadratnih metrih načrtujejo grad-

njo proizvodnih in poslovnih objektov za trg. Po Žižkovih besedah investitorji za drugi del še niso znani. Sicer pa smo na občini Cerknica izvedeli, da so cono Rakek Timu Laško prodali v celoti, in sicer za 865 milijonov tolarjev. V pogodbi se je kupec obvezal, da bo proizvodni objekt na zemljišču stal najpozneje do konca leta 2008 in bodo do takrat odprli vsaj 189 delovnih mest.

Povzeto po časniku Finance

Razgovor z Iztokom Škrljem, direktorjem Novolita

Prihodnost nas ne skrbi

IZTOK ŠKRLJ JE ROJEN BLOČAN. VERJETNO GA VEČINA BRALCEV OSEBNO POZNA. Z USODO NOVOLITA JE POVEZAN ŽE KAR DVAJSET LET. KOT ŠTUDENT NA ELEKTROFAKULTETI JE ŽE BIL NOVOLITOV ŠTIPENDIST. PO OPRAVLJENEM PRIPRAVNIŠTVU NA BRESTU SE JE LETA 1988 REDNO ZAPOSIL V NOVOLITU. KALIL SE JE NA RAZLIČNIH DELOVNIH NALOGAH. LETA 1996 PA JE STAR KOMAJ DOBRIH TRIDESET LET POSTAL DIREKTOR PODJETJA. OB BLIŽAJOČI DESETLETNICI VODENJA NAJVEČJEGA BLOŠKEGA GOSPODARSKEGA SUBJEKTA SEM SE POGOVARJAL Z NJIM IN RADE VOLJE JE ODGOVARJAL NA MOJA VPRAŠANJA.

Iztok Škrlj

Kot sem že uvodoma povedal, si z usodo Novolita povezan že nekako dve desetletji. V tem času se je marsikaj zgodilo. Kakšni spomini te prevevajo?

Od vsega začetka je bilo zelo pestro in dinamično. V Novolitu sem tako doživel vse faze tranzicije, skozi katere se je morala preriniti naša družba oziroma generacija. Takoj ko sem prišel, je prišlo do odcepitve Novolita od takrat matične firme Izolirka. V letu 1991 se je osamosvojila Slovenija, razpadel je nekoč cvetoč jugoslovanski trg. Sledilo je obdobje lastninskega preoblikovanja podjetja. In v lanskem letu smo doživeli vključitev Slovenije v Evropsko unijo. Ko gledam nazaj, vidim, da je Novolit krizna obdobja in vse tranzicijske faze uspešno »prevozil«. Izolirke že dolgo ni več, Jugoslavija je v celoti razpadla, mi pa smo našli nove trge. Lastninsko preoblikovanje je dalo podjetju nov zagon in imamo Evropo, ki je sedaj naša širša domovina (kot smo nekoč dejali za Jugoslavijo).

Za Novolit sta gotovo značilna dva razvojna koraka. Leta 1975 je bila uvedena strojna teh-

nologija proizvodnje lahkih gradbenih plošč. V letu 1998 pa je stekla proizvodnja stiroporja.

Res je. To sta bili za Novolit najpomembnejši prelomnici. Pri vsej stvari je zelo pomembno, da so se že v sedemdesetih letih odločali za proizvodnjo gradbenega izolacijskega materiala. To je panoga, ki zaradi stalne rasti cen energentov tudi ves čas ostaja pomembna in napredujoča. Pred desetletjem smo začutili, da povpraševanje po lahkih gradbenih ploščah, kot smo jih proizvajali mi, upada. Odločili smo se uvesti novo proizvodnjo stiroporja, s čimer smo si okrepili mesto na trgu gradbenega materiala ter si hkrati tržišče razširili tudi v druge veje industrijske proizvodnje (embalažni stiropor). Tako danes ugotavljamo, da se nam je fizični obseg proizvodnje (izražen v prostorskih metrih) povečal petkrat. Število zaposlenih je naraslo od 100 na 150. Posebej pa je pomembno to, da je Novolit samostojno podjetje z vsemi poslovnimi funkcijami in strategijo, ki jo oblikuje samostojno v dobro firme, zaposlenih in kraja, kjer deluje. V programskem delu je pomembna večplastnost proizvodnje. Zasnova

je na klasični lahki gradbeni plošči, gradbenem izolacijskem stiroporju in embalažnem stiroporju ter proizvodih za hladilništvo. Programi so si v bistvu tržno ločeni in s tem zagotavljajo večjo stabilnost v poslovanju. K temu pripomore tudi struktura trga. V Sloveniji ustvarimo okrog 60% prihodkov, v deželah EU 20% in državah bivše Jugoslavije 20% prihodkov.

Novolit je bil vselej po zaposlenih tipično bloško podjetje. (Najbrž kar preveč) V zadnjem času pa zaposlujete veliko ljudi iz sosednjih občin, to je iz Cerknice, Loškega Potoka, Sodražice. Zakaj je temu tako?

V zadnjih letih smo imeli kar nekaj težav pri zagotavljanju delavcev. V bistvu smo zaposlili vse razpoložljive iskalce zaposlitve takih profilov in kvalifikacij, kot smo jih rabili. Ker jih na Blokah nismo mogli dobiti dovolj, smo jih seveda iskali drugod (v okolici).

V Bloškem koraku v zadnjem času čestitamo vsem diplomantom na višjih in visokih šolah. Običajno jih večina dobi zaposlitev nekje daleč in le redki v ožji okolici. Zakaj je temu tako?

Ker je v Novolitu relativno mlada starostna struktura, do sedaj v zadnjih letih res nismo izvajali štipendijske politike. Poudarek smo dajali (in ga še vedno) vzgoji in izobraževanju lastnih kadrov oziroma iz vrst zaposlenih (študij ob delu). Seveda tovrstni razmisleki niso odveč. Za nas, kot industrijsko proizvodno podjetje, so zanimivi predvsem kadri s področja tehnike in naravoslovja. Znano pa je, da se mladi danes bistveno raje odločajo za študij družboslovja. Najbrž bo potrebno s štipendijsko politiko bolj usmerjati in vzpodbujati študij tehnike.

Danes smo priča silnemu učinku globalizacije na trgu. Rezultati so propad številnih podjetij (tekstilna industrija) prevzemi močnih gospodarskih subjektov (Termo Škofja Loka) ali pa v vaši stroki investicija v proizvodnjo kamene volne nekje na Hrvaškem, vendar blizu slovenske meje (Rockwool) in investicija v proizvodnjo ekstrudiranega stiroporja v Sodražici. Kako boste odgovarjali na te izzive?

Seveda je v bistvu vse to posredna ali neposredna konkurenca. Vendar sem že uvodoma ugotovil, da zaradi rasti cen nafte povpraševanje po izolacijskih materialih neprestano narašča. Seveda pa mi, kot tudi vsa ostala proizvodnja stiroporja, ne bomo držali križem rok. Stiropor ima v določenih sistemih primerljive prednosti pred drugimi izolacijskimi materiali. Neprestano si prizadevamo (in si bomo tudi v naprej) te prednosti približati trgu in predstaviti vse te široke uporabne prednosti, ki jih v gradbeništvu seveda ima. Kar se pa tiče kapitalskega povezovanja, nismo nikoli nikomur v naprej zapirali vrat. Vsako tovrstno idejo tehta-

mo v luči napredka in razvoja podjetja, kraja in kolektiva. Nesmiselno bi bilo zapirati pot kapitalnim naložbam v primeru, kjer bi lahko pridobili nove proizvodne programe, nove dejavnosti in nova delovna mesta. Do sedaj takšnega investitorja ni bilo. Kar smo dosegli in razvili, smo z domačimi viri. Seveda pa nam nikakor ne more biti v interesu takšen prevzem podjetja, za katerim bi se skrivalo zgolj pridobivanje trga in tržnih deležev, ki jih danes obvladuje Novolit. Takšni scenariji se dogajajo, saj jih lahko spremljamo vsa leta tudi v slovenskih podjetjih, pomenijo pa zmanjševanje obsega proizvodnje, zmanjševanje števila zaposlenih ali celo zaprtje tovarn. Takšen razvoj globalizacije za Bloke ne bi bil pravi.

Kako gledaš na učinke, ki jih je, oziroma naj bi jih prinesla včlanitev v EU?

Za nas kot podjetje je pomembno predvsem poenostavitev poslovanja v prometu z drugimi državami. Na drugi strani se je seveda konkurenčnost blaga na trgu povečala. V končni fazi pa je vendar trg bolj pregleden in jasen.

Aktiven si tudi v lokalni skupnosti in si član občinskega sveta. Kakšen je tvoj pogled na razvoj Blok?

Industrija, ki jo predstavlja Novolit in obrat Kovinoplastike, je že dolgo časa glavna gospodarska dejavnost na Blokah. Da je temu tako, priča dejstvo, da so že pred desetletji Bločani, ki so se sicer primarno ukvarjali s kmetijstvom, poiskali zaposlitev v industriji, bodisi na Blokah ali v (danes) sosednjih občinah. Vendar je zelo pomembno, da ob osnovni panogi zrastejo tudi druge dejavnosti. To je koristno za večje (kooperanti, dobavitelji), hkrati pa se zagotavlja ustrezno zaposlenost in enakomernejši razvoj kraja.

Velik pomen ima tudi obrt in malo gospodarstvo. Na Blokah imamo dobre obrtnike s kvalitetnimi proizvodi in kvalitetnimi storitvami. S tega vidika se mi zdi zelo pomembna tudi lokacija bivših vojašnic v Velikih Blokah, ki naj bi postala nova obrtno-industrijska cona. Upamo, da bo občini ta poseg uspel. Nujno je potrebno tudi urediti zazidalno cono za individualne graditelje stano-

vanjskih hiš, da Bločani ne bodo le te kupovali v drugih krajih, kjer so na razpolago, potem pa hodili na Bloke v službo. Tudi turizem je dejavnost, ki se postopoma lahko razvija, ker imamo dobre predpogoje (ohranjeno naravo, zanimive attribute kot so bloški smučar, bloški voli, Martin Krpan itd.).

Seveda pa moramo paziti, da v žaru iskanja novih možnosti turizma ne onemogočimo obstoječih dejavnosti. Ideja o regijskem parku, ki je bila aktualna pred nekaj leti, je sicer zvenela zanimivo, vendar smo vsi, ki delamo v industriji, obrti in tudi kmetijstvu nasprotovali temu, da Bloke postanejo park. Pa ne zaradi tega, ker nam je za okolje vseeno (ker nam kot tukajšnjim prebivalcem še zdaleč ni) ampak zato, ker park prinese takšne omejitve, da bi obstoječe gospodarstvo (vključno z obrtjo in kmetijstvom) lahko resno ogrozil in v celoti zavrl razvoj kraja.

Pogovarjal se je: Stane Korenjak

Skupščina delničarjev Kovinoplastike

V ZAČETKU JULIJA JE ZASEDALA SKUPŠČINA DELNIČARJEV KOVINOPLASTIKE LOŽ. OBRAVNAVALA JE LETNO POROČILO O POSLOVANJU, IMENOVALA REVIZORJA, OBRAVNAVALA IZPLAČILO NAGRAD ČLANOM NADZORNEGA SVETA IN UPRAVE TER PODELILA RAZREŠNICO ČLANOM UPRAVE IN NADZORNEGA SVETA ZA POSLOVNO LETO 2004.

Za poslovanje Kovinoplastike v letu 2004 so značilni oteženi pogoji poslovanja, nam je poročilo interpretiral predsednik nadzornega sveta g. Jože Tišler. Podjetje se je na eni strani srečevalo s povišanimi cenami vhodnih materialov, kot so jekla in nekateri proizvodi iz naftnih derivatov, na trgu proizvodov pa je povečana ponudba predvsem azijskih držav. Bližnjega

vzhoda. Na vse težave je bilo podjetje pripravljeno ter je z novimi tehnološkimi in organizacijskimi prijemi uspelo uspešno poslovati. Čisti prihodek od prodaje je tako znašal dobrih 20 milijard sit. Tudi drugi kazalci poslovanja, kot so donosnost na kapital in na sredstva, so zelo dobri. Da je podjetje zdravo, zlasti kaže kazalec dodane vrednosti na zaposlenega. Ta je 26 160

EUR. Primerjalno na ostalo kovinskopredelovalno industrijo Slovenije je za več kot 10% višji od povprečja. Ker je bil donos na kapital dober, se je vrednost le-tega bistveno povečala, vendar je Kovinoplastika delniška družba kot vselej doslej uspela izplačati tudi dividendo na delnico, ki za lani znaša 96 sit na delnico in je to več, kot bi znašale obresti za sredstva, vložena na banko.

Tako dobri rezultati so gotovo tudi plod pravilne organiziranosti, ki sestavlja poleg matičnega podjetja še deset hčerinskih družb. Od tega so štiri proizvodne in šest je trgovskih.

V poslovnem poročilu pa je pomemben podatek tudi velik vložek v investicije, ki je lani znašal nekaj več kot dve milijardi tolarjev in je rekorden v zgodovini Kovinoplastike. Vložek v investicije pa ni le vložek v modernizacijo tehnologije, pač pa tudi v informacijski sistem, ki zagotavlja racionalnost poslovanja.

Gospod Jože Tišler nam je dejal, da nadzorni svet tudi letos spremlja rezultate poslovanja. Čeprav se tudi v letošnjem letu pojavljajo nekatere motnje, kot je povišanje cen surovin, so rezultati dobri in se gibljejo v okviru planov in zastavljenih ciljev. Trend rasti uspešnosti poslovanja se nadaljuje.

Za bloško lokalno skupnost pa je predvsem zanimivo poslovanje profitnega centra Gradbeni elementi. V teku je študija, ki mora biti končana še v letošnjem letu in ima namen odgovoriti na vprašanje strategije razvoja tega programa. Pričakujemo, da bodo zaključki le-te ugodni in bodo nakazali nove smeri delovanja, nam je ob zaključku dejal predsednik nadzornega sveta.

Stane Korenjak

Jože Tišler, predsednik nadzornega sveta Kovinoplastike Lož

Janez Kovačič – Tagorajni s Polšečega

Bloški posebnež

POSEBNEŽU REČEMO PO DOMAČE KAR ČUDAK. NA BLOKAH NAS JE KAR NEKAJ. ROKO NA SRCE; JAZ SEM PO SVOJE ČUDAK, VI STE ČUDAKI, ČUDAKI ALI POSEBNEŽI SMO VSAK PO SVOJE, V OČEH DRUGIH, PRAV VSI!

Njegovo pravo ime, zapisano v krstnem listu, v osebni izkaznici, potnem listu, je Janez. Večina domačinov in okoličanov ga kličejo za Ivana. Ko je še bosopetil po Povšečem, pa je bil Ivanček. Zdaj je le še Ivan ali Janez.

Na Blokah nas je kar nekaj z enakim priimkom in imenom, zato se med seboj bolj poznamo po

imamo na Blokah za cel vojaški bataljon samih čudakov.

POLŠEČE – VASICA S PETIMI

HIŠAMI

Pravzaprav so samo še štiri, kajti Olkova je že klonila pod težo bremen, varno zavetje pa so našle v

priženila na Polšeče.

Iz Janezove hiše se kaj malo vidi naokoli. Dobro je poskrbel, da se nepotrebna zvedavost domačinov in prišlekov konča že pred zastrnjenimi okni, na zunanjih zidovih opešane hiše.

Z njegovega dvorišča pa se tudi v jesenskih meglicah slutijo obrisi cerkve sv. Urha. V jasnem in od dežja opranem ozračju pa se oko ustavi šele na Javornikih in Snežniku.

Z VLAGO IN ZVERINAMI JE KRIŽ

Janez že kar nekaj desetletij bije bitke z vlago, ki sili v njegovo hišo in medvedi, ki so njegovi redni gostje pred hišo in na vrtu, kjer se gostijo z njegovim sadjem. Zdaj že počasi obupuje.

Mogočna lipa nad Janezovo domačijo ždi kot koklja nad piščeti, če sluti nevarnost.

domačih hišnih imenih.

On je doma na Polšečem, Tagorajni po domače, s hišno številko 4. Je letnik 1940. Takih ne delajo več. Vojsko, Titovo, je služil med alpinci v Tolminu, bil nekajkrat poklican na orožne vaje, nazadnje leta 1985.

Poročen ni bil nikoli! Zato je menda tudi čudak!

Vendar, če bi to veljalo tudi za druge neporočene moške na Blokah, potem si upam zapisati, da

Janez Kovačič – Tagorajni:

Rodil se je v kraljevini, v kapitalizmu. Šolo je obiskoval v socializmu, na delu v Nemčiji se je spopadal s kapitalizmom, se vrnil v socializem na sončni strani Alp, na Polšeče na Bloke in se ne po svoji krivdi ponovno znašel v kapitalizmu. Seksualna revolucija ga je obšla!

njej kune, pa ne tiste, ki so na Hrvaškem plačilno sredstvo, temveč majhne zverinice, ki po svoje ustrahujejo vaščane in okoličane.

Družbo Olkovi podrtiji dela sosednja hiša Janeza Tagoranjega, ki tudi po svoje ječi in nenehno dokazuje, da je njena doba že zdavnaj minila. Vendar pod njenim krovom še vedno živi in domuje njen gospodar Janez.

Njegova lipa ob hiši visoko vije svoje vejevje nad hišo, nekoč mogočne kmetije, kot da bi hotela pokriti delček hiše in jo zaščititi kot koklja svoje piščance pred požeruhi, ki ji pretijo s tal in neba.

Janez se je rodil na Polšečem, kot tudi Janezov oče in stari oče. Janezova mama Marija, Ponikvar se je pisala in je bila doma z Benet, predno se je

V hiši mi je pokazal nove lesene okenske okvirje, ki naj bi že pred leti zamenjali stare. Toda okna, hranjena v hiši s kmečko pečjo, kjer je tudi njegova spalnica, so mu po nekaj letih spričo preobilice »fajhta« enostavno zgnila, še preden jih je uspel vzidati.

Čeprav je Janez, kot sam pravi, vedno doma, sem kar nekajkrat zaman trkal na vrata njegove domačije, pred katerimi ga kar pogosto pričaka medved. Če mu ga uspe prepoditi z dvorišča za sosedovo živo mejo, se kaj kmalu vrne in zvedavo mežika iz gromovja.

Hruške in jabolka, kolikor jih pač zraste na Janezovem drevju, si lastijo medvedi, krompir jeleni. Tudi fižol jim dobro tekne.

Pred hišo, samo dva ali tri korake čez asfaltirano

prevleko, si je Janez že pred leti ograbil košček vrta in v njem posadil rože in nekaj ščepcev peteršilja. Rože je kaj kmalu vzela že prva pozeba, peteršilj pa je prekril plevel. Kljub temu pa mu ga uspe kdaj pa kdaj še kaj najti, saj ga ima neizmerno rad, potresenega po makaronih ali krompirju. V mesni juhi ga več ne pogreša, saj si mesa, vse od mamine smrti pred 15 leti, ni nikoli več privoščil. Kakšne poceni ribe ali hrenovke si privošči le izjemoma. Če rečem, da Janez živi skromno, se mi zdi preveč bahavo v njegovi zaresni skromnosti, ki je revnejša od nekdanjih »pičnikov«. Njegovo življenje je slabše od beraškega, vendar je z njim zadovoljen, čeprav je včasih zelo razočaran. Je morda tudi zaradi tega rahlo čudaki? Poštenost sta mu vcepila starša in ta ga, kljub vsemu, vse do današnjih dni ni zapustila, kot ga ni zapustila revščina, čeprav se je otepa domala vse svoje življenje.

Na Polšečem imajo redko kje videno zanimivost. S puščicami so označena številna mesta našega planeta, kjer piše, da je od Polšečega do Sydneya 16. 179 kilometrov, do New Yorka 6. 838, do Tokia 9. 450, do Ljubljane 43, do Lune 384. 400 in do Metulj 15 kilometrov.

RAD IMA SAMOTO

Janez ima nadvse rad samoto, ki jo najde v svoji domačiji na Polšečem, in je ne bi zamenjal za vse bogastvo tega sveta. Z znanci se rad pogovarja, čeprav ne z vsemi. Nima ne radia ne televizije. Časopisi ne zaidejo v njegovo hišo, razne položnice pa prepogosto. Kljub vsemu pa je dobro seznanjen z marsikaterimi novostmi, ki presenečajo celo dobro informirane.

Kljub polšeški samoti, ki se je v njem zakoreni-

nila že ob rojstvu, jo je »mahnil« v Nemčijo na delo. Pet let je delal najtežja dela v gradbeništvu in gozdu. Težko je bilo, pravi Janez, ki zdaj bije bitke za priznanje delovne dobe, ki bi mu vsaj malo pripomogla za varnejše preživetje jeseni svojega življenja.

JANEZ KOVAČIČ, POLŠEČE 4, MONTE NEGRO

Kdo ve že od kdaj in tudi ne vem zakaj Bločani rečejo sokrajanom iz vasic onkraj Bloščice, kamor seveda sodijo tudi Polšeče, Črnogorci. In glej ga »vranča«! Kot da bi za to vedeli tudi v Nemčiji. Janez Kovačič je namreč dobil iz Nemčije neko sporočilo oziroma potrdilo o delovnem razmerju na njegov naslov Polšeče 4, Monte Negro (Črna gora).

Ja, Nemci so eni čudaki, pravi Janez. Pismo pa je le prišlo v prave roke!

Kolo je Janezovo edino prevozno sredstvo. Traktor ždi v skednju, kot tudi voz, ki se zganeta le bolj poredkoma. Piva, vina ali kaj podobnega si Janez ne more privoščiti. Tudi takrat ne, ko je cel dan s kolesom zdoma, kajti tistih borih 9 tisočakov, ki jih dobi ob mesecu, je premalo tudi za najnujnejše.

Toliko star kot hiša je tudi štedilnik v kuhinji in kmečka peč v hiši. »Žajfa« je edino čistilno in pralno sredstvo pri hiši. Še ribežen je menda nekje na podstrehi že zdavnaj končal. Tudi pralnega stroja ni pri hiši. Za tuširanje pa poskrbi pri Janezu narava z obilico dežja, ki ga preseneti na kolesu.

Življenje Tagorajnega teče torej po strugi, ki je nikoli ne napolni ustaljen tok, s katerim deremo drugi.

JE ČLOVEK NARAVE

Med domačimi zidovi ne zdrži ravno dolgo. Domačija in Janez bi že zdavnaj potrebovala ženski par rok. To Janez dobro ve in to je vedel že pred leti. Na Dolenjskem je menda poznal dekle, pa se je vse skupaj nekako razdrlo, pravi, zaradi nekaterih čudakov, ki jih na svetu ni malo!

Z leti se na Janezovih plečih zbirajo tudi nekatere zdravstvene nadloge. Boji se, da bi ga zdravje prekmalu izdalo, bolezen iztrgala iz te njegove vasi in bajte, boji se staranja in starosti še bolj. Zaveda se, da na koncu ne bo kaj izbirati! Strah ga je pa že sedaj!

STRAH PRED GOZDOM

Pred desetletji je bila domačija Tagorajnih na Polšečem dokaj bogata. Hlev je bil poln živine, gozd poln lesa. Janez je razdaljal kmetiji svoje moči že od mladih nog. Očeta skoraj ni poznal. Vzela ga je druga svetovna morija.

Zdaj se v hlevu ob praznih jaslilih družijo kune. Štirinajstim hektarjem gozda se je v zadnjih de-

setletjih pridružilo se šest iz nekdanjih gmajn. Lesa je torej v izobilju, vendar Janez pravi, da z njim ni zaslužka, dvajset let pa v njem nista peli sekira in žaga.

Se je morda v Janezu naselil strah pred gozdom še v mladosti, ko ga je mama komaj rešila smrti iz objema mogočnih dreves?

NOČNA KOŠNJA

Janez, je res, da ste se pred leti lotili košnje tudi ponoči, češ, da to počnejo le čudaki?

Res je, res! Saj če sem hotel na roke pokositi hektar in več, sem se moral košnje lotiti že takrat, ko so drugi še spali. Pa sem zato res čudak? Saj so to počeli tudi drugi v naši in sosednjih vaseh, če so

Stisk rok in lep pozdrav. Zavila sva vsak na svoj planet.

hoteli pokositi ob času. Pa oni niso čudaki, sem mar čudak samo jaz!?

VSAK NA SVOJ PLANET

Najino slovo je bilo kratko. Stisk rok in nekaj fotografij za spomin in že sva drvela vsak s svojimi skrbmi nedeljskemu dopoldnevu naproti. Greste kaj k maši, še vprašujem za njim. Prej sem hodil, zdaj pa, ko me noge izdajajo, pa ne več, sem še slišal reči Janeza z dvorišča in odhitela sva vsak k sebi. Vsak na svoj planet!

Tone Urbas

Stane Kotnik

Je čas vojne in je čas miru

TO JE ZGODBA O ČLOVEKU Z BLOK, PREPROSTEM FANTIČU IZ NOVE VASI, KI JE NA SVOJI LASTNI KOŽI DOŽIVEL GROZOTE VOJNE. STANETU SE JE USPELO POBRATI IN POSTATI VODILNI V DRŽAVNI UPRAVI. UČITELJ VENČESLAV VINKLER JE V STANETOVO SPRIČEVALO ZAPISAL: »ODLIČEN UČENEC, SAMOSTOJEN MISLEC, DOBER GOVORNIK IN PEVEC.« TO SO BESEDE, KI GA LEPO OPIŠEJO.

Zgodba se začne s Stanetovim očetom iz Podšteberka. V letih med 1909 in 1913 je bil v Ameriki in ko se je vrnil, je bil za tiste čase kar premožen. Nekega sejemskega dne v Žerovnici pa je Lenarčič iz Nove vasi iskal moža za svojo hčer. Sejmarje je spraševal, če poznajo koga, ki bi imel dovolj denarja, da bi mu dal svojo hčer v zakon. Sejmarji so omenili Kotnika in kot je bil takrat običaj, so se o vsem dogovorili očetje bodočih zakoncev. Šli so na ogled in sklenili dogovor. Lenarčič bo dobil denar, da bo lahko odplačal dolgove, mladoporočenca pa bosta dobila novo hišo in zemljo, ki je v Novi vasi. Ker je bila hiša več vredna od Kotnikovih dolarjev, je bilo še določeno v dogovoru, da bosta z delom

sestra Marica, ki je že imela službo. Takrat se je Marica pri domačih izkazala kot druga mati.

Stanko je odraščal, bil je živahen otrok, rad je uhajal k letalcem in jim pomagal vzletati. Pozimi je vsako priložnost, ki jo je dobil, preživel na smučkah, ta pravih bloških, z jermenom. Včasih je tudi kakšno ušpičil, na primer zakuril hrib za sedanjo Kovinoplastiko v Novi vasi, ko sta si s prijateljem Mirom Drobničem hotela speči jajca. Za to jih je pošteno dobil, doma in v šoli, vendar je zanj to ostal samo eden izmed lepih spominov. Lepe spomine pa ima tudi na počitnice, ko je s košem polnim kruha hodil po vaseh, prodajal kruh, zraven pa kričal: »Kruha, kruha, za deset

ob nedeljah pa v hotelu Union. Stric Lenarčič pa mu je pomagal do kruha, poznal je namreč peka Gmajnarja. Ta pek je imel po Ljubljani nekaj trgovin s kruhom, iz katerih je dajal zastoj star kruh perspektivnim študentom. Seveda je moral imeti odličen uspeh, kar pa zanj ni bilo težko. Večino Stanetovih sošolcev je bilo iz premožnih družin, vendar to podeželskemu fantu ni delalo težav. Vsi so ga imeli radi. Njegov razrednik Bogo Pregelj, sin Ivana Preglja, ga je imel še posebej rad, ker je bil odličen recitator. Po štirih letih je vse razrede opravil z odliko, tako da mu tudi na maturo ni bilo potrebno.

Po realki pa je imel izbiro, ali domov ali naprej v srednjo šolo. Tu je svoj vpliv nanj spet pokazala njegova druga mati Marica. Svetovala mu je, naj izbere kakšno poklicno šolo, da bo čim prej dobil poklic. Po razmisleku se je vpisal v prvi letnik srednje tehnične šole, smer strojništvo.

Takrat se je že pričnala druga svetovna vojna, Stane je prvi letnik končal z malce slabšim uspehom, kot ga je bil vajen prej, saj mu naravoslovne vede niso ravno ležale. Ljubljana je bila takrat že okupirana. Srednja tehnična šola, katero je obiskoval, je slovela po propagandnih akcijah. Neke noči so na stebre pri šoli aktivisti OF narisali srpe in kladiva z oljno barvo. Seveda so Italijani zahtevali, da to šola zbrise in učitelj zidarstva je zbral ekipo učencev, med njimi tudi Staneta, in jim potihom naročil, naj izklešejo stebre samo tam, kjer je barva. To je pustilo odtis revolucionarnih znakov v stebrih in Italijani so zahtevali, da se to zazida. No pa so naredili malto, ki ni bila enaka kot stena in izklesane znake umazali z njo. Čeprav to ni razveselilo Italijanov in so jih hoteli odstraniti, so znaki ostali na stebrih še dolgo po vojni.

V tistem času je bilo tudi prepovedano javno proslavljati državne praznike. Ta prepoved pa ni ovirala narodno zavednih učiteljev in učencev na šoli. Profesor za slovenščino, ki pa ni smel predavati slovenščine, je tako nekoč na takšen državni praznik prišel v razred in dejal: »Danes je kulturni praznik. Ne morem predavati slovenščine, ker je to prepovedano, zato predajam besedo vam učencem.« Odstranili so sliko Mussolinija, pred tablo pa je stopil Dušan Lajovic, sin lastnika Tube. Začel je z govorom o narodni zavednosti in uporabi proti okupatorju. Za njim je šel pred tablo Stane, ki je zrecitiral nekaj slovenskih pesmi. Odpor v razredu je bil živ, toda niso bili vsi enakega mnenja. Kmalu so vojaki zvedeli za vse, kar se je dogajalo na tisti dan. Dvajsetega aprila so zaprli šolo in izvedli racijo. Nekaj učiteljev so postrelili, nekaj so jih zaprli. Učenci, ki so delovali proti okupatorju in so že prej zvedeli za racijo, so zbežali v gozdove k partizanom. Stane je zvedel zanj zjutraj, takoj ko se je začela. Šolska vrata so bila zaprta, učence pa so odslovili. Nekako je moral iz ograjene Ljubljane, vendar ni imel prepustnice. Izvedel je, da je na dolenski cesti še en karabinjerski prehod iz Ljubljane, ki ni tako strog. Spustili so ga ven in znova se je vrnil domov na Bloke.

Konec meseca aprila se je povezal s svojim brat-

Stane Kotnik

na Lenarčičevem posestvu odslužila dolg. Leta so minevala in pričela se je prva svetovna vojna. Stanetov oče je šel v vojsko v Galicijo in bil tam ranjen, tako da je pristal v bolnišnici na Dunaju. Postal je invalid.

Vrnil se je iz bolnice, trije otroci in žena Pepca so ga čakali, kmalu pa se je družina razširila in kot sedmi od 10 otrok se je 19. junija leta 1925 rodil tudi Stane. Njegovo otroštvo ni bilo lahko. Zaradi dolgov je njihovo posestvo počasi propadalo in v svetovni gospodarski krizi je bil grunt prodan. Ostala jim je le hiša, ki jo je odkupila Stanetova

trebuha!« V šoli je bil odličen učenec, še posebej pa je užival v arheoloških izkopavanjih za Metuljani z učiteljico Anico Pizzulin.

Po šestih opravljenih razredih v Novi vasi se je porajalo vprašanje, kam naprej. Denarja ni bilo. Sestra Marica je hotela, da gre naprej v šole in mu pri teti Zinki, ki je imela v Ljubljani nekakšen dom za študente, uredila prostor, kjer je živel, medtem ko je obiskoval realko. Za vse to je Marica tudi mastno plačevala. Prehrano je imel urejeno na različnih koncih Ljubljane. Vsak dan v tednu je dobil hrano v kuhinji Kraljice Marije,

rancem Borisom, ki je sodeloval s partizani. Enkrat ga je peljal celo v partizanski tabor, kjer so ga opremili s propagandnim materialom, da ga raztrese po Novi vasi. K stricu Lenarčiču, ki je edini v vasi imel radio, je na skrivaj hodil poslušat novice o vojni. Ni trajalo dolgo, ko se je pričela ofenziva. Vojaki so prečesali vsako ped od Ljubljane pa vse do Blok in naprej. S Kranjčevim stricem je Stane ravno kosil na Volčjanskem hribu, ko sta zagledala dim požganih vasi v daljavi. Čez tri dni, na nedeljo, je bila vojska že na Blokah in obkolila Novo vas in Faro. Pobrali so vse mladeniče, okrog 200 jih je bilo. Med njimi je bil tudi komaj sedemnajstletni Stane. Zaprli so jih v šolo, kjer so prenočili, zjutraj pa so jih v koloni gnali na Veliki Vrh. Tam jih je na Sadarjevem vrtu čakala komisija, sestavljena iz Italijanov, žandarjev in župnika Hrena.

Nekaj so jih takoj ustrelili, nekaj spustili, druge so zaprli v svinjak z namenom, da jih pošljejo v taborišče. V tem hlevu večina ni vedela, kaj jih čaka, pričakovali so smrt. Stanetova mati, ki je po ofenzivi iskala sina, je prišla na Veliki Vrh in ga našla tam. Zvedela je, kaj se mu bo zgodilo in ga bodrila: »Stanko, ne bodo vas ustrelili, v internacijo boste šli.« Nekdo je pripomnil, da ga sedaj lahko reši le še župnik. Obupana mati je šla v župnišče, da bi rešila sina in vse, kar je klečeči materi odvrnil župnik, je bilo: »Za Lenarčiče ni rešitve. Stanko mora v internacijo, kaj je pa delal v Ljubljani!« Tako se je tudi zgodilo. Potegnili so jih iz svinjaka in jih odpeljali najprej v Ljubljano, v Beliziske kasarne, 29. julija pa na Rab v taborišče.

Tja je Stane prispel v tretjem transportu, zgolj številka, eden izmed dvanajst tisočih. Začelo se je obdobje trpljenja, bolezni in lakote. Ko so se izkrcali na pustem otoku, je vsak dobil nekaj slame in tanko odejo. Vode ni bilo in že po tednu dni so začeli taboriščniki umirati. Vedeli so, da so vsi tam zaprti zapisani smrti, taborišče je bilo uničevalno. Šele po mesecu in pol so lahko pisali domov. Stane je pisal stricu Lenarčiču, in to v italijanščini, ker ni natančno vedel, kakšna je situacija doma. To je bilo edino pismo, ki je prispelo na Bloke in obvestilo domačine o usodi zaprtih sovaščanov, vsa druga so bila scenzurirana. Odgovor od sestre Marice je prišel šele oktobra in paketi, ki jih je omenjala v pismu, niso nikoli videli Raba.

Žgoče sonce in mrzle noči so pustile posledice tudi pri Stanetu. Dvakrat je bil tik pred smrtjo, imeli so ga že za odpisanega. Ivančič s Hudega Vrha, ki je bil v šotoru skupaj s Stanetom, je umrl, drugi so bili odpeljani v bolnišnice. Do januarja je bil Rab čista agonija, boj za obstoj. Tisti mesec pa je Stane tako oslabil, da so ga morali poslati v bolnišnico. Prosil je le, da bi prijatelja Kaplana z Blok poslali z njim, kar so mu tudi ugodili. Odpeljali so jih na Reko, kjer so bili s še drugimi v bolnišnici pri Sv. Ani. Tako je bil oslabiljen, da ni mogel niti po stopnicah iz menze nazaj v sobo, kjer bi moral pojesti svoj obrok. Vojaki so ga topli, ga porivali po stopnicah, on pa se

je le skrival po kotih in gotal, kar je dobil v porcijo. Šele ko se ga je intendant usmilil, je lahko v miru pojedel.

Ko se je po mesecu bolnišnice okrepčal, je bil poslan v novo taborišče. V Visko pri Udinah, kjer je zbolel, da spet niso vedeli, kam z njim. Premestili so ga v taborišče Gonars.

Srečal je brata Lojzeta, ki je bil tam zaprt kot bivši jugoslovanski vojak. Sestra je bila v ženskem taborišču s še nekaj tetami. Tu se mu je zopet pričelo zdravje izboljševati, saj je bilo vse v taborišču vodeno od taboriščnikov, po večini Slovencev. Oslabljenim prišlekom so takoj ponudili prepečenec in pri vsakem obroku so jim pomagali tako, da so globlje segli v lonec. Odpor je bil živ tudi v taborišču, saj so, ko so le imeli možnost, peli udarne pesmi in recitirali domovinsko poezijo, dokler jih stražarji niso razgnali s kopiti in biči.

Vsaka baraka v Gonarsu je imela svojega vodjo, ki je razdeljeval opravila ostalim taboriščnikom.

Menažka, ki je Stanetu ostala kot žalosten spomin na čas, prebit na Rabu

Stane je bil določen za poštarja. Hodil je po pisma in pakete, ki jih je potem razdeljeval naprej. Ker je bilo to taborišče dobro organizirano, so taboriščniki na skrivaj, preko pošte, dobivali tudi novice iz sveta o tem, kako se odvija vojna, kje so fronte ... Novice je potem Stane v baraki bral drugim taboriščnikom, dokler ga nekega dne ni zalotil italijanski častnik. Moral je na zaslišanje, kjer so ga preteпали. Izdajati ni hotel, vedel pa je, da jim mora nekaj reči. Izmislil si je, da je poročila nekdo vrgel skozi okno in rekel, naj jih prebere. Niso mu verjeli, toda vsaj pretepati so ga nehali. Zaslužil si je kazenski šotor, kjer so ga vsak dan privezovali na kol, na katerem so ga mučili cele tri dni. Taboriščniki pa so mu skušali pomagati po svojih najboljših močeh. Ker ni izdal ničesar več, so ga izpustili in življenje v taborišču je spet teklo naprej. Upor pa je še vedno živel. Po kapitulaciji Italije so taboriščniki zahtevali, da jih spustijo domov. Niso jih spustili, zato so vsi vzeli svoje slamnjače in jih naložili ob ograjo. Na dveh predelih ograje jih je bilo kakih dvesto. Po njih so plezali čez ograjo, vse dokler ni popustila žica. Ko so Italijani to videli, so jim odprli vrata, Miclov z Benet je takoj podstavil nogo pod vrata, da jih niso mogli več zapreti. Tako se je končalo mučno življenje v taborišču. Če bi Italijani streljali na njih, bi bil njihov konec precej bolj krvav,

tako pa niso.

Po skupinicah so se peš odpravili proti domu. Lojze, Stanetov brat, se je med potjo pridružil partizanom, Stane pa se je vrnil v domačo hišo. Nabral si je moči in se po mesecu dni pridružil Tomšičevi brigadi. Dodeljen je bil VDV, poznejši KNOJ enoti, kjer je dočakal konec vojne. Po vojni je bil premeščen na položaj v Ljubljano, potem v Trebnje, Radovljico in Maribor. Neko noč je v Trebnjem dobil nalogo, da izvede kontrolo enote v Gabrovki in ker ni poznal poti nazaj, je v Čatežu potrkal pri neki hiši na okno. S konja si ni upal, ker je bilo vse polno skrivačev, zato je le glasno povprašal, kako priti nazaj v Trebnje. Dekle, ki se je oglasilo, mu je odgovorilo in ker je bila tako prijazna, jo je Stane povprašal za naslov, da bi ji kdaj pisal. Dekle mu je ustreglo, in čeprav se ob srečanju nista videla, sta si vneto pisala. Šele po treh mesecih sta se prvič srečala v živo in kot je povedal Stane z nasmeškom: »To je bil začetek romantike, ki še sedaj, po več kot 50 letih, še vedno traja.«

Kasneje je Stane ob delu diplomiral na pravni fakulteti. Kot uslužbenec JLA je služboval v različnih krajih Jugoslavije. Končno si je uspel urediti delo in dom v Ljubljani. Delovno aktiven je bil vse do leta 1971, ko je prejel ukaz, da mora v Beograd. Takrat pa je imel vsega dovolj in ker je sistem to omogočal, se je upokojil, čeprav je bil še zelo mlad. Eno leto je tako preživel v pokoju, nato pa se je ponovno aktiviral in dobil položaj na Ministrstvu za obrambo Slovenije, kjer je bil 7 let namestnik ministra. Po letu 1981 je začel delati v Komiteju za borbe in vojaške invalide ter obenem imel funkcijo tudi v izvršnem svetu Slovenije, kjer je bil vse do leta 1990. Istočasno je nekaj časa opravljal dolžnosti predsednika zveze rezervnih vojaških starešin za področje Slovenije in tudi dolžnosti predsednika odbora za ljudsko obrambo. Leta 1997 pa ga je Ministrstvo za delo angažiralo za revizijo upravnih odločb o žrtvah vojnega nasilja. Revizor je bil do leta 2004. V tem času, ko je opravljal vse te pomembne funkcije, je storil veliko dobrega za Bloke, saj je zanje vseskozi lobiral pri najvišjih oblasteh. Pomagal je urejati kredite za postavitev Novolita in Kovinoplastike v Novi vasi. Cesta čez Boncar verjetno ne bi bila zgrajena tako hitro, če ne bi bilo Staneta. Tudi pri postavitvi bencinske črpalke je imel prste vmes. Sedaj, po osamosvojitvi, se je vse to počasi pozabilo, toda to ga niti toliko ne moti. Vesel je, da je pustil pečat in da se Bloke, na katere ima tako lepe spomine, razvijajo naprej.

Stane je kljub svojim osemdesetim letom še zmeraj poln življenja. Smučati mu domači ne dovolijo več, ker si je lani na Krvavcu zlomil nogo, rad pa se poda v naravo in nič ni lepšega od sprehoda čez Bloke, je povedal. Sem in tja se še udeleži kakšne proslave in recitira kakšno pesem, drugače pa uživa zaslužen penzijo v Ljubljani, kjer si je zgradil hišo.

Matej Kljun

Sv. Trojica

Cerkev sv. Trojice, ki je kraju dala ime, tu stoji nekako od sredine druge polovice 17. stoletja. Zidali so jo na ukaz Ivana Andreja, grofa Turjaškega. Kot leto zidave se pojavlja v literaturi 1686, a verjetno cerkev ni bila postavljena le v enem letu. Imenovani grof je živel v letih 1615–1684. Verjetno sta točnejša podatka o časovnem okviru zidave letnici, ki sta vklesani nad vhodom v zakristijo (1664) in nad vhodom v cerkev (1680). Mogoče je letnica, navedena v literaturi, leto dokončanja gradnje ali blagoslovitve.

Glavni oltar

Cerkev omenja že Valvazor v Slavi vojvodine Kranjske, in sicer med podružnicami bloške župnije na 7. mestu: »SS. Trinitas, welches ein schön großes Kirchen-Gebäu, so der Landmarschall Herr Graf, Hans André, Graf von Aursperg, sel. Gedächtniß gestiftet.« Valvazorjeva knjiga je izšla leta 1689, cerkev je tedaj morala biti prav nova in lepa. »Sv. Trojica, ki je lepa velika cerkvena zgradba, in jo je dal postaviti deželni maršal gospod grof Ivan Andrej, grof Turjaški, blagega spomina.«

Že Valvazorju je v oči padla njena velikost – res ni primerljiva z drugimi bloškimi podružnimi cerkvami. Baročna stavba deluje prav mogočno s svojim več kot 40 m visokim zvonikom in tudi s prostorno notranjostjo. Torej je bila postavljena z drugačnim namenom kot druge bloške vaške cerkvice. In res se v to razmišljanje vklaplja ustno izročilo, ki pravi, da so cerkev postavili zaradi prikazovanja. Na mestu, kjer je sedaj cerkev, so ljudje večkrat videli po tri goreče krogle. Te krogle so razumeli kot simbol sv. Trojice. Ko je grof Turjaški zahteval, da se tu zida cerkev, posvečena sv. Trojici, je bilo ljudstvo zelo vneto ter je mnogo darovalo za zidavo. Lahko sklepamo, da je bila cerkev postavljena z namenom, da bo postala romarska in sprejemala veliko več vernikov, kot jih vanjo zahaja dandanes.

Po enem od virov je imela svojega stalnega duhovnika že leta 1788. Zagotovo se je od bloške župnije delno osamosvojila leta 1807 ali 1808, ko je dobila svojega vikarja (namestnika župnika), povsem samostojna župnija pa je postala leta 1877. Od leta 1967 ali 1968 pa ta župnija spet nima svojega župnika, soupravlja jo bloški župnik. Kot podružnici ji pripadata cerkev sv. Urha nad Zavrhom oz. Pajkovim ter sv. Nikolaja (Miklavža) na Ulaki. Žeganje praznujejo na praznik sv. Trojice, ki je na nedeljo po binkoštih.

Leta 1792 je cerkev dobila svoje pokopališče, prej so pokopavali pri Fari na Blokah. Ker zemljišče ni bilo ravno primerno za ureditev pokopališča, so morali zemljo zanj nasuti in napraviti umetno teraso.

Posebno značilnost te cerkve opazimo, ko stopimo vanjo in se pomikamo proti oltarju: tlak se opazno spušča navzdol proti prezbiteriju. Kljub temu da je bil cerkveni svod menda razpokan in da so ga utrdili z več kovinskimi vezmi, pa je vseeno nenavadno, da bi se v času svojega obstoja toliko pogreznila brez še kakšnih hujših posledic za zidovje.

Cerkev je torej posvečena sv. Trojici, ki je upodobljena na sliki v glavnem oltarju. Za sliko je tudi kiparska upodobitev sv. Trojice. Na levi stoji kip sv. Pavla, na desni kip sv. Petra. Na vrhu je kip Marije, ob tabernaklju klečita angela. Posebno lepa so pozlačena vratca tabernaklja. Oltar sam po sebi je neorenesančen in kot tudi oba stranska ni star toliko, kot je zgradba, ampak je v cerkev prišel ob prenovi konec 19. stoletja.

Levi stranski oltar je posvečen Srcu Marijinemu. Levo od Marije stoji kip njenega očeta Joahima, desno pa njene matere Ane. Na oltarnem ovršju je reliefno prikazan sv. Duh – golob.

Desni stranski oltar je posvečen Srcu Jezusovemu. Levo od

Desno: Tabernakelj ima pozlačena vratica

Jezusovega kipa je sv. Alojzij, desno pa sv. Jožef. Tudi tu je na oltarnem ovršju reliefna upodobitev sv. Duha. Vsi stranski kipi na stranskih oltarjih razen sv. Ane imajo na podstavku pritrjeno ploščico z napisom: »Konrad Skasa, Atelier für kirchliche Arbeiten, St. Ulrich, Gröden, Tirol«. St. Ulrich je bil v avstro-ogrski monarhiji center cerkvenega in nabožnega podobarstva, posebno veliko delavnic in umetnikov je v kraju delovalo nekako v letih 1870–1914. Po prvi svetovni vojni je kraj pripadel Italiji v okviru Južne Tirolske – to je danes St. Ulrich/Ortisei v Val Gardeni. Konrad Skasa je tam imel svojo delavnico in po enem od virov je bil slovenskega rodu (Skaza), njegova dela pa najdemo tudi na Hrvaškem.

Na desni je prižnica z nadstreškom, na katerem stoji kip Mojzesa s tablama desetih zapovedi, na spodnji strani pa je reliefno upodobljen sv. Duh kot golob. Na ograji prižnice so reliefne podobe štirih evangelistov; dva imata svoje oznake – ptič in človek – pri dveh sta oznaki že odpadli. Ti kiparski okraski na prižnici ne dosegajo obrtniške (umetniške) dovršenosti kipov na oltarjih.

Nekaj posebnega je tudi krstni kamen, ki od preureditve prezbiterja stoji spredaj levo, prvotno je bil zadaj v cerkvi. Krstilnik je

namreč pokrit z nekakšno okroglo kapelico – leseno amaro, na vrhu katere je manjša kiparska upodobitev krsta v Jordanu – Janez Krstnik krščuje Jezusa. Na okrogli omari je napis: »Pojdite, krščujte jih v imenu Očeta, in Sina, in svetega Duha sv. Matevž 28, 18–20.«

Posebnost te cerkve je tudi poslikava stropa in sten. Avtor poslikave je Franc Sikošek iz Brežic. Leto poslikave lahko ugotovimo iz napisa nad izhodom iz cerkve: »Slikarstvo cerkve sv. Trojice je oskrbel č. g. J. Merc župnik leta 1900. po radodarnosti domačih faranov in drugih dobrotnikov

Baročno oblikovan vhodni portal

ov.« Na stropu ladje je najprej slika, ki prikazuje prihod sv. Duha, nato pa slika Jezusa v vrtu Getsemani. Na stenah ladje pa sta upodobljena Žalostna Mati Božja (levo) in Srce Jezusovo (desno). Na stropnem loku pred prezbitერიem je napis: »Gospod! Ljubim lepoto Tvoje hiše, in kraj, kjer prebiva Tvoje veličastvo PS XXV, 8.« Tudi na stropu prezbiterja je več slik. Gledano iz ladje je povsem spredaj naslikano angelovo oznanjenje Mariji, desno obiskanje Device Marije, nazaj proti ladji je upodobljeno darovanje v templju, levo pa beg v Egipt. V manjših slikah okoli teh večjih pa so angelci, ki držijo znamenja križevega pota: kladivo, sulico, Veronikin prt, napis INRI ... Na stropu in stenah je še več manjših slik cvetja in stiliziranih okraskov. Po pripovedovanju domačinov je stenske podobe obnavljal akad. slikar Tomaž Čemažar.

Oprema cerkve je novejša – klopi, oltar proti ljudstvu in ambon. Vse je delo domačih mojstrov. Klopi je izdelal Stane Štrukelj z Ulake. Pobarval jih je Ivan Turk iz Nove vasi. Oltarno mizo od letošnjega leta, od posvetitve župnije Jezusovemu in Marijinemu Srcu, krasi zanimiva moderna slika s tem motivom, delo domačina Mihe Seljaka.

Cerkev ima zakristijo, nadstropni prizidek na desni strani cerkve. Omara v njej je prišla iz cerkve pri Fari. Prostor v nadstropju je bil verjetno namenjen za molilni kor – o tem priča tudi okno, ki gleda v prezbitერი – se pa danes uporablja bolj ali manj kot skladišče.

Na levi strani se cerkve drži stavba, ki je služila kot mrtvašnica.

Cerkev ima tudi pevski kor, ki stoji na dveh celih in dveh polstebrih. Prve orgle je uničila prva svetovna vojna – tako piše v oznanilni knjigi leta 1981. Tega leta so namreč kupili rabljene, a še dokaj ohranjene orgle. Med nedeljsko mašo so prvič zapele 6. dec. 1981. Imajo 10 registrov in 540 piščali, kot je zapisal takratni župnik J. Kastelic.

Prezbitერი so popravljali po načrtih inženirja Jožeta Kregarja: dvignili so tlak, ga zravnali, položili marmor – dela so bila dokončana in blagoslovljena leta 1980. Leta 1983 je bila obnovljena fasada, prebarvali so streho, na novo napeljali električno, obnovili križ na pokopališču, večne luči, nabavili nova banderca ... Zvonjenje je bilo elektrificirano konec leta 1985.

Letos je cerkev doživela spet zelo obsežno obnovo: prenovljeno ostrežje na zvoniku in ladji ter utrjena in prebarvana fasada dajejo zagotovilo, da bo cerkev sv. Trojice še dolgo krasila ta del Blok.

Zbral in zapisal: France Ivančič

Bloška kolesarska sekcija

Na Blokah se je v zadnjih nekaj letih zelo povečalo število navdušencev kolesarjenja. Že v prejšnjih letih smo Bločani hodili na razne kolesarske prireditve po vsej Sloveniji, naše število pa se je vztrajno večalo. Tam smo videvali veliko kolesarjev, skoraj vsi pa so bili člani kolesarskih klubov, ki jih je po Sloveniji ogromno. Bili so povezani, razpoznavni, predvsem pa lepo enotno oblečeni, s čimer so predstavljali svoj kraj, kar smo jim kar malo zavidali. Lani pa

prošnje za sponzorstvo ter jih razposlali ali osebno oddali podjetjem in privatnikom po Blokah in okolici. Lahko rečem, da je bil odziv dober, saj smo dobili 23 sponzorjev in kar lepo vsoto, za kar se vsem sponzorjem najlepše zahvaljujemo, vsak član pa je dodal še pet tisoč tolarjev, kar je zadostovalo za nakup zelenih dresov. Prva prireditev, na kateri smo nastopili v novih dresih, je bila prav v Novi vasi na Blokah; navdušenje pa je bilo še toliko večje,

Kolesarji kolesarske sekcije Bloke na 5. Krpanovem maratonu

smo prišli do ideje, da bi tudi mi imeli klub in v ta namen smo organizirali sestanek vseh navdušencev kolesarjenja na Blokah.

Ustanovnega sestanka kolesarske sekcije, ki je bil 19. marca 2005 v gasilskem domu v Novi vasi, se je udeležilo 18 rekreacije željnih Bločanov. Dogovorili smo se, da bomo sekcija Športnega društva Bloke in ne samostojen kolesarski klub ter da je naš namen bolj organizirano kolesarjenje, skupno nastopanje na prireditvah in seveda nakup enotnih kolesarskih dresov s pomočjo sponzorjev. Podan je bil tudi predlog, da bi organizirali kolesarsko prireditev na Blokah, na koncu pa smo izbrali še predstavnika in to je postal pobudnik sestanka France Širaj.

Ni trajalo dolgo in prešli smo od besed k dejanjem. Napisali smo

ker smo drese dobili šele prejšnji večer. To je bil 5. kolesarski maraton po Krpanovi deželi, katerega se je udeležilo 20 naših članov in bili smo tretja najštevilčnejša ekipa. Poleg tega smo se letos udeležili tudi nekaterih drugih kolesarskih prireditev, med njimi tudi znanega maratona Franja.

Danes je v sekcijo včlanjenih 31 kolesarjev in upam, da se bo število le-teh še povečalo. Mislim, da smo dosegli naš namen, seveda pa sedaj ne nameravamo le mirovati. V načrtu imamo še kolesarsko prireditev na Blokah skupaj s piknikom za vse sponzorje, brez katerih bi vse skupaj ostalo le pri besedah.

Grega Setničar

Prvak, vendar ...

DAVID KRAŠEVEC ŽE DOLGO NI VEČ NEPOZNAN MED AVTOMOBILSKIM DIRKAČI. PO SEZONAH KALJENJA V POKALU SEICENTO JE LETOŠNJO SEZONO NA POVABILO SLAVKA DEKLEVE TEKMOVAL V NJEGOVEM MOŠTVU. RUMENA ALFA 156 SNP JE BILA V LETOŠNJI SEZONI NEPREMAGLJIVA.

In sicer v pokalu SNP. Prvak v svoji diviziji je postal že dirko pred koncem. Odlično je izpeljal dirko v Ilirski Bistrici, kjer je dirkal prvič in s časom, ki je popolnoma primerljiv s časom Igorja Dekleve, tudi osvojil naslov prvaka. Sam na sezono gleda takole: »Kot prvak sem s sezono seveda zadovoljen. Povedati moram, da resnih načrtov pred začetkom niti nisem imel, vendar pa je nato prišla ponudba Slavka Dekleve in vse se je spremenilo. Z nepripravljenim avtomobilom sem odpeljal prvo dirko in bil le pet stotink za prvakom. Nato se je vse odvijalo na boljše, bil sem

še enkrat drugi in potem trikrat zmagal, kar mi je prineslo skupno zmago.« Kljub perspektivi in želji po dirkanju še ne ve, kako se bo njegova kariera obrnila. »Še vedno sem član Avtokluba Elektro Dekleva in tudi oni želijo še naprej sodelovati. Vendar bodo sedaj Alfo, s katero sem letos tekmoval, prodali in bi si moral avto priskrbeti sam. Če bom našel kakšnega sponzorja, bom še tekmoval, drugače pa ...« je nadaljnja pot Davida Kraševca še naprej negotova.

Miha Mišič

David Kraševac v naslednji sezoni ne bo več vozil rumene Alfe 156 SNP

Tekači smučarji poleti niso počivali

Kljub počitnicam mladi bloški smučarji niso lenarili. Skupina najbolj zagrehtih tekačev se je udeležila poletnih priprav na Pokljuki, ki so bile organizirane v obliki biatlonskega tabora. Na Pokljuko jih je Vojsko odpeljal kar trikrat. Dvakrat julija in enkrat avgusta, vsakič po pet dni. Urili so se v rolkanju, planinarjenju in streljanju, kar je bilo za vse nekaj novega. Seveda je z njimi taboril tudi trener Viktor, ki je predvsem skrbel, da so se Urška, Ana, Maja in Tina ter Luka, Jure, Matic, Blaž, Martin in Žiga dobro počutili ter program vadbe izpeljali v celoti.

Moji spomini na bloške letalce

Nadaljevanje s prejšnje številke

Prva leta so letala vlekli in porivali navzgor kar z lastnimi močmi, že 1936. leta pa so za to delo uporabljali konjiče. Za pripravo vzleta so na vrhu hriba oz. na drugem ustreznem kraju v zemljo zabili železen drog in nanj pritrdili spustni mehanizem »auskling«, ki se je s pomočjo posebne vzmeti zapiral in odpiral kot nekakšne klešče. To orodje so vpeli na kovinski obroč, ki je bil pritrjen na repu letala. Na kljunu letala pa je bila pritrjena nekoliko navzdol zavita kljuka, v katero so vtaknili obročasti konec vrvi, ki so jo od tod v dveh krakih dolžine okrog 15 do 20 m v obliki črke V položili po hribu navzdol. Večji del vrvi je bil elastičen. Vsak krak vrvi so navadno vlekli in napenjali po trije fantje. Inštruktor je stal na koncu

V priprave za spuščanje letal so letalci kmalu vključili tudi naju z Borisom: najprej za prenašanje kakšnih sporočil in orodja ali za pomoč pri vleki in pri prevažanju letal, že leta 1936 pa tudi pri sprožanju naprave za spuščanje letala. To se mi je zdelo še posebno imenitno. Seveda doma niso bili preveč zadovoljni z mojim potepanjem in druženjem s »fligarji«, kot so letalce poimenovali domačini, vendar me je znova in znova premamilo in vleklo k njim, vse tja do leta 1938, ko sem moral s tem končati, ker sem moral z delom pri kmetih pridobiti kakšen dinar za dijaško življenje in učenje v Ljubljani.

Z leti so obledeli spomini na jadralno letalstvo v mojem domačem kraju, nekaj posebno zanimivih dogodkov pa se –poleg povedanega–

spomnim imenitnega jadrnanja, ki ga je opravil inštruktor Raznožnik s preletanjem nad hribovjem od Pečnika in skoraj do Bloščka in nazaj. Z občudovanjem in vzkliki navdušenja smo opazovali njegovo jadrnanje in še posebej obrate letala, po katerih smo ugibali, ali se bo letalo še dvigovalo ali pa se bo začelo spuščati. Ko je izgledalo, da se že spušča, ga je ugoden veter nad Stražnicami spet dvignil na ustrezno višino in tako je pilot jadral in jadral okrog 11 ur. Ko je letalo pozno popoldne pristalo na »farovških njivah«, smo stekli proti njemu. Pilot se je med tem že skobacal iz kabine in kar omotično hodil okrog letala ter čakal, da pripeljejo kolca za prevoz letala v »hanger«. Seveda je bilo potem veliko čestitanja in veselja med letalci; govorilo se je, da bo Raznožniku mogoče priznan srebrni C izpit.

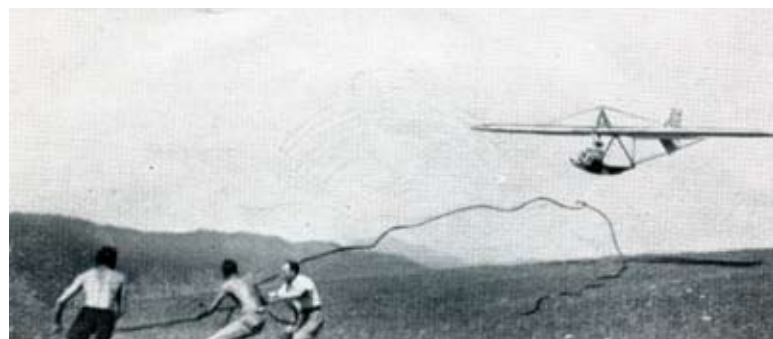
Leta 1936 je skupina jadralcev »Ikarus« krstila svoje letalo Zögling, naslednje leto pa je skupina »Pionir« pod Volčjanskim hribom neko nedeljo pripravila razstavo svojih letal, nekaj pa so jih pripeljali tudi iz Stične. Vsega je bilo menda 7 letal različnih kategorij, za botra

je bil Stanko Lenarčič. Za Bloke je bil to lep in slavnosten dan. Največji dogodek pa je bil seveda dograditev in odprtje šolskega centra, hangerja in bivalnih prostorov jadralnih letalcev na Brinščku leta 1939. Žal so ta lepi objekt letalci uporabljali samo dve leti. Med vojno je bila v njem postojanka vaške straže; da se ne bi kasneje v njem nastanila še domobranska postojanka, so ga partizani novembra 1942 požgali. Velika škoda!

S »fligarji« so se družili in pri poletih občasno sodelovali še nekateri bloški fantje. Med njimi naj omenim moje vrstnike in prijatelje: Slavka Zabukovca (Mesarjevega), Lojzeta Zakrajška (Pismonoševega) in Mirka Drobniča. Spomnim se tudi, da se je Milena Zabukovec (Mesarjeva) tudi učila letenja. Vzlet s sredine malega Piškovca z letalom »Stična« pa se ji ni posrečil, letalo se je poškodovalo, njej pa menda ni bilo hudega.

O letalcih in njihovih podvigih pa tudi »kiksih« so med nami krožile priložnostne šale in pesmi. Tako smo o skupini »Pionir« prepevali neko pesem, katere besedila se več ne spominjam, imela pa je refren: »Kulca gori, kulca doli, Šircelj pa na eroplan!«.

Stane Kotnik

Vzlet je uspel

krila letala in ga v času mirovanja z roko držal v ravnotežju. Od tam je dal zadnja navodila pilotu, kako naj upravlja letalo in kam naj ga usmeri (navadno so si zamislili za pristanek eno ali »za rezervo« dve pokošeni njivi, nato pa je v presledkih po nekaj sekund poveljeval: Naprej! ... Teci! ... Spust! Na te ukaze so fantje napenjali vrv po hribu navzdol, da bi dali letalu začetni zagon. Ko je bila vrv dovolj napeta, je na ukaz »spust« starter, ki je klečal pri repu, odprl spustno napravo in letalo je zdrselo nekaj metrov po hribu, nato pa se je dvignilo in poletelo v izbrani smeri. Takoj po vzletu je vrv samodejno odpadla. Če se je polet uspešno končal, je inštruktor o tem obvestil letalce, nakar so se le-ti zbrali v gruči in z gromkim vzklikom to sporočili izpitnemu kandidatu, potem pa so se spustili navzdol po letalo, da ga povlečejo nazaj na hrib in pripravijo za vzlet naslednjega kandidata.

še spominjam. Večkrat se je dogodilo, da letalo ni pristalo na predvidenem kraju in je zajadralo na obdelane njive. Kmetje so se seveda zato hudovali, vendar za kakšne večje razprtije ne vem in mislim, da so »fligarji« živeli z Bločani kar v lepem sožitju. Posebno so mi ostali v spominu daljši poleti z letali za polaganje izpita C. Nekoč je pilot, mogoče je bil to Noč ali Osterman, s takim letalom dalj časa jadral nad obronki Bradatke, kar sicer za polete nad tem hribom ni bilo običajno. Po večkratnih preletih nad nami, ki smo ga opazovali z vrha hriba, je vzkliknil, da je lačen. Nekdo mu je odgovoril, da lahko dobi čokolado. Zato se je pri ponovnih preletih z letalom dvakrat ali trikrat spustil čisto nizko ob grebenu hriba, na vrhu stoječi letalci pa so od daleč metali koščke čokolade proti njegovi odprti kabini; mislim pa, da pri tem niso bili uspešni. Najdaljši poleti so se dogajali nad Stražnicami. Tako se

Beseda bralcem

Letos je odšel na študij v inozemstvo dosednji tehnični urednik Simon. Za »veslo« sta poprijela Tadej Pavlič in Gregor Ulčar, tako da je časopis enako lep zopet pred vami.

Poleti nam je strela poškodovala računalnik, na katerega dobivamo elektronsko pošto in nam uničila vso dokumentacijo. Če nismo česa objavili, kar ste poslali, se opravičujemo ter prosimo, da nam dopis ponovite.

Naslednja številka izide pred božično-novoletnimi prazniki. Postanite dopisnik in nam gradivo pošljite do 5. decembra.

Oglas

PGD Nova vas odda v najem poslovne prostore v gasilskem domu v velikosti cca 50 m². Lahko tudi ločeno po posameznih pisarnah. Informacije: Zvone Zakrajšek, tel. 041 548 962

Kulturni program

»Kje so tiste stezice« 9. oktobra v gasilnem domu ob 16 uri.

Vabi društvo za zdravo življenje.

Poročili so se

POLETJE NAM SICER NI POSTREGLO Z DOLGOTRAJNIMI SONČNIMI OBDOBJI, JE PA ZATO SONCE POSIJALO TREM PAROM Z BLOK, KI SO SE ODLOČILI NAREDITI POMEMBEN KORAK V ŽIVLJENJU – ODLOČITEV ZA ZAKONSKO ZVEZO.

POLONA IN MIHA

Na skupno zakonsko pot sta stopila Polona Kraševac in Miha Mihelič 18. junija pri Novi Štifti,

kjer je cerkveno slovesnost vodil župnik Lojze Hostnik. Polona je domačinka iz Nove vasi, Miha pa prihaja iz Jelovca in pravi, da se kar dobro počuti na Blokah. Smučati zna, če pa ga kdo vrže v Bloško jezero, tudi ne bo hudega, ker je vajen plavanja.

Pot, kako sta se spoznala, je silno zapletena, saj je vključevala posredovanje Polonine sestrične, ki je vedela, da je Miha všeč Polona, zato je na vsak način hotela, da gredo skupaj za en dan na morje. In ker so bili vsi ostali, ki so bili povabljeni na morje, pari, jima ni preostalo drugega, kot da izmenjata kakšno besedo več. In tako se je malce kasneje, pri postavljanju mlajev v Sodražici, pričela njuna resna zveza. 15. junija sta zabeležila peto obletnico poznanstva. In leta so minevala ... Miha je hodil v službo, Polona je bila v Ljubljani v šoli in vsak prosti dan je izkoristila, da je prišla domov, četudi je morala že naslednje jutro nazaj v prestolnico.

Da se bosta poročila, sta vedela že vseskozi, največja težava je bila končna

odločitev, saj človek rad odlaša in prestavlja obveznosti na jutri. Miha pravi, da je sedaj prav ponosen na odločitev za poroko, saj meni, da koruzništvo ni tisto pravo in da vse preveč ljudi živi v oblakih. Pravita tudi, da nista o poroki nikoli razmišljala v smislu potrebno/nepotrebno, temveč kot o dejstvu, ki ju čaka na njuni poti.

In ko sem ju vprašal, kaj je bilo potem, ko sta se odločila za poroko in ko sta določila datum, je bil odgovor: »Panika!« V treh mesecih sta vse organizirala in menita, da je to sicer malo časa, vendar se s potrpežljivostjo da vse urediti, čeprav je potrebno včasih stisniti zobe.

Za začetek se bosta ustalila na Blokah, v nekaj letih pa se nameravata preseliti v Jelovec, kjer si bosta uredila domovanje za družinsko življenje. Ob vprašanju,

kolikšno družino načrtujeta, sta v en glas odgovorila, da verjetno tri otroke, ker oba izhajata iz družin s po tremi otroki in se jima ta številka zdi še najbolj primerna, sploh pa sta po poroki začutila še tesnejšo medsebojno povezanost in menita, da je to nek prelomni dogodek, ki dva popelje na skupno pot.

Ob tej priložnosti se še enkrat zahvaljujeta župniku Lojzetu Hostniku za vso podporo in lep obred.

JOŽI IN MILAN

Kmalu za Mihom in Polono za sklenila zakonsko zvezo domačinka Joži Kraševac z Ulake in Milan Bizilj iz Moravč. Poročila sta se 24. avgusta v Moravčah, obred pa je vodil župnik Lojze Hostnik. Pravita, da bi sicer imela poroko na Blokah, vendar je večina sorodnikov bliže Moravčam kot Blokam, kar je potem vplivalo na končno odločitev.

Joži pravi, da je bila vedno razpeta med rodno Ulako in Ljubljano, kjer študira, sedaj pa je razpeta med Moravčami in Ulako. Na vprašanje,

zakaj se je podala v tako oddaljen kraj, je odgovorila, da je šla kot študentka nekajkrat s kolegicami na Limbarsko goro, ki je blizu Moravč. In tradicija je, da dekleta na to goro hodijo po nagelj. Tako se je začelo. Spoznala je Milana in pričela se je njuna skupna pot. Nekaj časa sta vztrajala le pri občasnem obiskovanju ob večerih in koncih tedna, Milan je bil namreč že takrat v službi, Joži pa je opravljala obveznosti na fakulteti, nato pa sta resneje pričela načrtovati skupno pot. Po dobrem letu skupnega življenja sta dočakala prvega otroka, Emo, ki je sedaj stara petnajst mesecev in že veselo teka naokrog, pohvali se lahko tudi s šestimi zobki in je že kos tudi jabolkom.

Tako Joži kot Milan prihajata s kmetije, zato Joži še vedno pride ob koncu tedna z družino domov, kjer pomaga pri delu. Pravi, da se pride na Ulako odpočiti ker ni hrupa in je mir, pa tudi Ema lahko brezskrbneje teka naokrog, saj živijo v Moravčah blizu zelo prometne ceste.

Ko sem ju vprašal, zakaj sta se odločila za poroko, sta odgovorila, da je bilo razlogov več. Najprej to, da sta živela vsak v svojem kraju in je poroka pripomogla k temu, da sta pričela graditi dom na enem mestu. Veliko je nanju vplival župnik Lojze Hostnik, ki je večkrat omenil poroko, ko je prihajal na obiske, nekaj pa je pripomogla tudi tradicionalna verska vzgoja. Menita, da se je najboljše odločiti za poroko čim prej, ker ko

mine pet, sedem ali več let skupnega življenja brez zakonske zveze, se človek na to nekako navadi in ne čuti potrebe po neki nenadni spremembi, zato je odločitev vsako leto toliko težja. Gre za nek red, da si skupaj in da ne letaš brez cilja kot sneta sekira.

Med našim pogovorom je mala Ema uganjala prikupne otroške norčije, zato je sledilo spontano vprašanje o načrtovanju družine. Pravita,

da načrtujeta v kratkem še enega otroka, da bosta le-ta lahko skupaj odrasčala in bila drug drugemu prijetna družba, v kar ne dvomimo.

Srečno!

Miha Knavs

Študentski klub BOŠ

V ŠTUDENTSKEM KLUBU JE BILO PO AKTIVNEM MAJU JUNIJA ZATIŠJE, SAJ SMO SE ŠTUDENTJE UMAKNILI V SVOJE ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI. USPEŠNE REZULTATE IZPITOV SMO PROSLAVILI NA PIKNIKU V ZAČETKU JULIJA.

Poleti je BOŠ odšel na zaslužen dopust, saj smo se mnogi klubovci potepli po vsej Evropi. Videti nas je bilo mogoče v Berlinu, Kopenhagnu, na Portugalskem in Španiji, Češki, sosednji Hrvaški ter v drugih državah. Iz dopustniških brezskrbnih dni nas je zbudil javni razpis Ministrstva za kulturo za vzpostavitev multimedijskega mrežnega centra v Notran-

jsko – kraški regiji. Konkurirala sta nam klub postojnskih študentov in pivški študentski klub. Vložili smo ogromno energije in časa, da bi pridobili status MMC-ja, na pomoč so nam priskočili tudi RRA Pivka, občina, osnovna šola in gospod župnik. S pridobljenimi finančnimi sredstvi smo nameravali obnoviti, razširiti in modernizirati sedanje prostore in obnoviti župnijsko

Rumene puščice na cesti

TRADICIONALNO SE ZADNJO SOBOTO V MESECU AVGUSTU ZGODI KOLESARSKI MARATON PO KRPANOV POTI. LETOS GA JE, ŽE PETIČ ZAPOVRSTJO, ORGANIZIRALO ŠPORTNO DRUŠTVO ŠPICA IZ GROSUPLJEGA. POSEBEJ SI BODO MARATON ZAPOMNILI ČLANI KOLESARSE SEKCIJE ŠPORTNEGA DRUŠTVA BLOKE, SAJ SO SE GA PRVIČ UDELEŽILI ORGANIZIRANO.

ŠD Špica ima veliko izkušenj na področju organiziranja takih prireditev, saj izpelje kar pet podobnih maratonov in dve dirki na leto. Ves čas je poskrbljeno za varnost, saj pred tekmovalci ali bolje rečeno udeleženci vozi varnostni avto, ki narekuje ritem vožnje. Prav zaradi tega je bilo slišati nekaj očitkov, ki pa jih Jože Nered, predsednik ŠD Špica,

mladi Cerkničan, ki se sicer ukvarja z downhillom: »Ves čas sem vozil za avtomobilom, kar mi je ustrezalo, saj je bilo več zavetja. Nekoliko me je motilo le zelo hladno vreme, drugače sem z maratonom zadovoljen.« Janez Žurga je bil med najhitrejšimi Bločani: »Proga je bila krasna, kot vsako leto. Nekoliko je bilo mraz, med Cerknico in Žerovnico je padal dež. Letos sem že četrtrič na tem maratonu in letos je šlo bolje kot lani.« Da je proga primerna za vse starosti, je dokazal Andraž Primožič, ki je skupaj z očetom prepeljal celotno traso: »Dobro mi je šlo. Nikoli še nisem prevozil tako dolge proge.«

kategorično zanika: »Varnostni avto je na takih maratonih potreben, saj je le tako lahko zagotovljena 100% varnost udeležencev. Projekt bi bil prezahteven, če bi morali zapreti vsa križišča in celotno traso maratona.« Zmagovalci maratona po Krpanovi poti so tako vsi, ki pridejo v cilj. Tam jih je že čakala malica in spominski kozarec. Najboljši so kljub temu pogledovali na ure; za dobrih 60 kilometrov so porabili nekaj manj kot dve uri. Eden teh je bil Blaž Žnidaršič,

Na koncu so podelili nagrade za najštevilčnejša moštva. Zopet je nagrado dobili ASPC Drobnič 1, ki je imel na startu kar 30 tekmovalcev. Bločani so bili po številu tekmovalcev tretji.

Prireditev je bila v sklopu akcije Slovenija kolesari, s katero poskušajo spodbuditi kulturo kolesarjenja in pogled na kolesarje. Da bi le bilo čim manj nesreč s kolesom.

Miha Mišič

dvorano. V okviru MMC-ja bi tudi izvajali različne programe in aktivnosti za občane. Kljub trudu, velikim obljubam in pohvalam, nam sredstev ni uspelo pridobiti.

V klubu imamo z novim študijskim letom kljub neuspehu pri MMC-ju nov elan. Oktobra bomo ponovno pričeli z druženjem v klubskih prostorih, prirejali zabave, razstave, predavanja ter se podali na kakšen izlet. Organizirali bomo motivacijski vikend, na katerem bomo poslušali strokovno predavanje o vodenju timov. Vse študente in dijake, predvsem novopečene, ponovno vabimo, da obišejo klubске prostore,

Tudi vi lahko izgledate fino, če ste v BOŠ-evi majici.

Diplomirali so

ZA ŠTUDENTI JE JESENSKO IZPITNO OBDOBJE. TO JE OBDOBJE, KI JE ZA MNOGE ŠTUDENTE NAJBOLJ STRESNO, KER JE POTREBNO IMETI VSE POGOJE ZA VPIS V VIŠJI LETNIK. MNOGI PA TUDI HITIJO S PISANJEM DIPLOM, SAJ JE JESEN PRAVI ČAS ZA ISKANJE ZAPOSLOTITVE PO POLETNEM OBDOBJU DOPUSTOV.

TOKRAT PREDSTAVLJAMO DIPLOMANTKI TANJO ŠEGA OD FARE IN SONJO KRAŠEVEC Z ULAKE.

TANJA ŠEGA

se je po končani srednji šoli odpravila na Bled, kjer se je vpisala na višjo šolo za gostinstvo in turizem in 15. junija zagovarjala diplomsko z naslovom Analiza prehrane v hotelu Rakov Škocjan. Analizirala je jedilnik hotela in se poglobila v jedi, pripravljene iz divjačine in sladkovodnih rib. Pravi, da zaposlitve v tem sektorju ni težko najti, vendar je težava, ker je veliko zaposlenih premalo izobraženih in moraš večinoma delati z amaterji, težko pa je tudi napredovati oziroma priti na položaj, za katerega si usposobljen. Zgodilo se ji je tudi, da je dobila

odgovor na prošnjo za zaposlitev, da ima previsoko izobrazbo. Vsekakor ostaja optimistka in upa, da bo nekoč upravljala lasten gostinski lokal.

SONJA KRAŠEVEC

jediplomiralanaekonomski fakulteti v Ljubljani – Visoka poslovna šola, smer podjetništvo. Diplomsko delo z naslovom Garancija kot instrument za zavarovanje obveznosti v postopku javnih naročil je zagovarjala 20. julija, vpisala pa se je že na podiplomski magistrski študij, prav tako na Ekonomski fakulteti, smer menedžment malih podjetij, ki že sledi Bolonjski deklaraciji s sistemom študija 3 + 2. Trenutno opravlja pripravništvo v nabavni službi Ydrie motors in pravi, da so praktične izkušnje nujne za dobro opravljanje dela, kar je spoznala v tem podjetju, ker je na začetku pripravništva en teden opravljala dela v proizvodnji, da je dobila vpogled v izdelke, za katere bo kasneje nabavljala posamezne elemente. Praktični del študija pa poudarja tudi bolonjska deklaracija, zato naj bi magistrski študij vključeval večji del praktičnega izobraževanja in Sonja meni, da je prav to smisel študija.

Miha Knavs

ceni. Vabljeni v BOŠ, vsi boste zelo dobrodošli!

Marjeta Jerič

Bloški plesi na Portugalskem

VERJETNO LE REDKI BLOČANI VEDO, DA V SLOVENSKI FOLKLORI OBSTAJAJO BLOŠKI PLESI. GRE ZA BLOŠKE PASTIRSKÉ PLESE, KI JIH JE SESTAVIL DR. BRUNO RAVNIKAR. PRI ODKRIVANJU FOLKLORE NA BLOŠKI PLANOTI JE UGOTOVIL, DA SO SI PASTIRJI PRI PREGANJANJU DOLGČASA IZMIŠLJALI RAZLIČNE IGRE.

Za folklorno skupino Tine Rožanc je pred leti sestavil bloške pastirske ples. FS Tine Rožanc je bila letos na mednarodnem folklornem festivalu na Portugalskem, kjer smo z bloškimi plesi naleteli na velik odziv publike in z njimi postali prava atrakcija. Za nas je skrbel tudi Rado, ki se je po prvem obisku Argoncilha vrnil ponovno nazaj in tam ostal.

SPLET BLOŠKIH PASTIRSKIH PLESOV

Dr. Bruno Ravnikar je pastirske igre in pesmi povezal v splet bloških pastirskih plesov. Ob spremljavi preprostih zvočil, roga, piščali, žvrgolca, klopotal ter drugih glasbil poteka živahna hoja in poskakovanje s palicami, hoduljami in preskakovanje kolebnic. Vključene so tudi bloške ljudske pesmi: Tinka Tonka za goruo, Je Lajsarjeu maln in Špampet pa zibu ... Prikazani plesi naj bi bili znani med Rakekom in Sodražico.

FOLKLORNI FESTIVAL NA PORTUGALSKEM

Kraj Argoncilhe na Portugalskem je med 20. julijem in 1. avgustom letos gostil že 27. mednarodni folklorni festival. Potekal je pod

okriljem organizacije CIOFF. To je mednarodna nevladna organizacija, ustanovljena leta 1970. Eden od ustanovnih članov CIOFF-a je bil tudi dr. Bruno Ravnikar. Njen namen je varovati, promovirati in širiti tradicionalno kulturo in folkloro. V okviru festivala so se odvijali vsakovečerni nastopi po različnih krajih okoli Argoncilha, v katerem smo imeli »bazo«. Poleg Slovenije so na festivalu gostovale še folklorne skupine iz Portugalske, Ukrajine, Poljske, Srbije in Črne gore, Italije, Turčije ter celo Mehike.

Pred odhodom na turnejo sem se zgrozila ob misli na 2-dnevno vožnjo z avtobusom do Portugalske. Takoj po odhodu iz Ljubljane se je izkazalo, da s 30-člansko skupino Rožancev, od katerih so skoraj vsi iz vinorodnih okolišev, izkušene muzike z neskončnim repertoarjem in z dvema nasmejanima šoferjema nikakor ne more biti dolgčas. Obvezen postanek za šoferje smo izkoristili za ogled Barcelone. Po zaslugi sodobnega hitrega transporta, vzpenjače in podzemne železnice nam je v enem popoldnevu uspelo ogledati veličastno prizorišče olimpijskih iger iz leta 1992, Gaudijevo cerkev Sargada Familia, Picassojev muzej in še mnoge znameniti

tosti tega prekrasnega mesta ter zaplavati v Sredozemskem morju in se sprehoditi po »Barcelonski Čopovi ulici« La Rambli.

V okviru festivala so se odvijali vsakovečerni nastopi po različnih krajih okoli Argoncilha, v katerem smo imeli »bazo«. Si predstavljate 250 folkloristov na enem mestu? Toliko so nas strpali v šolski kompleks v naselju Argoncilhe. Podoba šole se je kmalu po prihodu vseh nastopajočih spremenila v prizorišče plesa, glasbe in zabave. Učilnice so izgubile svojo funkcijo, saj so 10 dni služile kot spalnice, šolsko dvorišče pa je postalo nočni bar s plesiščem. Iz šolske kuhinje in jedilnice je štirikrat na dan dišalo

naše noše precej revne napram ostalim, smo po končanih nastopih mnogokrat poželi bučen aplavz. Vseskozi smo bili pod budnim očesom »velikega brata« – CIOFF-ovih sodnikov, saj so se ocenjevali tako vsi nastopi, kakor splošno vedenje skupine. Tine Rožanc seveda ni ostal neopažen. Po prvih ocenah smo se odlično odrezali, bili naj bi najbolj nora skupina, žurerji, največje presenečenje, kot glavna atrakcija festivala pa naj bi bili prav bloški plesi.

ARGONCILHE

Argoncilhe, ki meri okoli 10 km² in ima 10. 000 prebivalcev, leži na skrajnem severnem robu »občine« Santa Maria da Feira, spada v okrožje Aveira in je od Porta oddaljen 10 km. Od l. 1985 ima status trga (Vila).

Folklorna skupina Tine Rožanc

kot iz najboljše restavracije, ko so nam prijazne domačinke pripravljale obroke, tako da so nam noše postajale že kar preozke.

Nastopi so bili seveda resna stvar. Po intenzivnih vajah v Ljubljani smo imeli vaje tudi na turneji, vsak večer pa smo morali biti brezhibno (bolj ali manj) pripravljeni na nastop. Slovenijo smo predstavljali z gorenjskimi, štajerskimi, prekmurskimi in kot že rečeno bloškimi plesi. Nastopati tako daleč od doma, pred portugalskimi župani in veljaki ter tujimi folkloristi je prav veličastno in razburljivo. Ko stopiš na oder, ne predstavljaš sebe, vendar čutiš veliko odgovornost do skupine in slovenske folklore, katere promoviraš. Čeprav so izgledale

Kraj je v svoji več kot 900-letni zgodovini spreminjal ime – l. 1086 se je imenoval Dragunceli.

V Argoncilhu je le nekaj tovarn oz. obratov s področja mizarstva in keramike. Opaziti je mnogo kontrastov, prepletanja sodobnosti in preteklosti – modernega s tradicionalnim. Sama sem bila zelo navdušena nad živahnimi keramičnimi ploščicami, ki po vsej Portugalski krasijo skoraj vse objekte, hiše in cerkve. Naselje nima razvitega turizma, je zelo kmetijska občina. Ljudje odhajajo na delo v Porto in sosednje mesto Gaio.

Nekatere predelele naselja zaraščajo borovci in evkaliptus, ki v Evropi raste samo na severu Portugalske in v manjšem delu Španije. Kulturno

življenje in šport sta med domačini zelo razvita. Prebivalci Argocilha izrabijo vsako priložnost za praznovanje. Tako imajo praznike skoraj pol leta. Čeprav se mi zdi, da nam

portugalščine, ki po mojem mnenju zveni precej čudno za romanski jezik in se je nisem uspela naučiti prav veliko, se trudi pisati portugalsko – slovenski slovar. Med domačini

Rado, predsednik FS Tine Rožanc, Marko, lepa Isabella, simpatični vodič Hugo

v Sloveniji volonterstvo ni tuje, sem bila zelo presenečena nad zagnanostjo domačinov za pomoč na festivalu. Kulturno društvo Casa da Gaia se celo leto pripravlja na folklorni festival, ki pa ni edini dogodek v kraju. Ljudje žrtvujejo dopust in počitnice, da dobrovoljno strežejo gostujočim plesalcem. Ne morem mimo tega, da me to ne bi spomnilo na naše bloške Kmečke igre, katerih izvedba je vsako leto vprašljiva, letos pa so celo odpadle.

RADO

Naša folklorna skupina je bila deležna še posebne pozornosti in ugodnosti, za kar se moramo zahvaliti Slovencu Radu, ki v naselju živi že od leta 2003. Prvič je v Argocilhe prišel prav tako kot jaz na festival z veteransko folkorno skupino. Na Portugalsko se je vrnil zaradi ljubezni, saj je tam spoznal čudovito žensko Isabello. Rado pravi, da je v naselju ostal tudi zaradi prijaznih domačinov, ki so zelo gostoljubni in topli, vseč pa mu je tudi stil življenja med mestom in vasjo, ki ga spominja na domači Trzin, tako da se je po prihodu hitro počutil kot doma. Po pogovoru z njim sem dobila občutek, da nima domotožja, no saj mu med tako dobrimi ljudmi ne more biti hudega. Le domače slovenske potice in snega nima. S Slovenijo se še vedno povezuje preko Gospodarske zbornice Slovenije, je zastopnik za prodajo nekaterih slovenskih podjetij. Čeprav je samouk

je naredil dobro reklamo o Sloveniji, saj so še posebno našo skupino zelo toplo sprejeli in že ob prihodu hvalili lepote Slovenije. Sami domačini tudi pravijo, da sta si Portugalska in Slovenija precej podobni. Ne samo pokrajina, temveč tudi sama mentaliteta ljudi. Portugalska je namreč zelo zelena dežela. Deželi sta si podobni tudi po miselnosti ljudi, preživljanju prostega časa, vsakdanjih problemih. Tudi Portugalska ima tako kot Slovenija težave z majhnostjo napram veliki sosednji Španiji. Rado kot tujec na Portugalskem nima težav. Domačini tujca sprejmejo, tudi država podpira tujce, tako ni potrebe, da bi si pridobil portugalsko državljanstvo.

Med festivalom smo imeli priložnost obiskati Porto in vinske kleti, kjer izdelujejo vino portovec; romarsko središče Fatimo; se kopati v Atlantiku in videti ogromno drugih stvari, ki so naredile festival še lepši in bolj doživet. Več o tem pa morda v naslednji številki Bloškega koraka.

Ob tej priložnosti bi povabila vse mlade, dijake in študente, da se pridružite novi generaciji FS Tine Rožanc. Vpis bo potekal oktobra. Več o tem na <http://www.kud-tinerozanc.si>.

Marjeta Jerič

Nagradno vprašanje: Katera na skupinski fotografiji je Marjeta Jerič? Odgovore sporočite na uredništvo. Izžrebanec dobi knjižno nagrado.

POGODBENI VOJAK?

Vas privlačijo uniforma, druženje z ljudmi s podobnimi interesi, kolektivni duh, občasne dinamične dejavnosti v naravi, uporaba različnega orožja, novo znanje in mnogo drugega, kar je povezano z vojaškim življenjem?

Če vas vse to mika in se želite kdaj pa kdaj odtrgati od rutine vsakdanjega življenja, službe ali študija ter spoznati nov krog prijateljev in znancev, se pridružite pogodbeni rezervi Slovenske vojske.

Pridružite se lahko pogodbenim pripadnikom rezervne sestave 45. oklepne bataljona v Pivki, 460. artilerijskega bataljona v Postojni ali Slovenski Bistrici, 132. gorskega bataljona na Bohinjski Beli ali drugih enot, ki se bodo popolnjevale s pogodbenimi pripadniki rezervne sestave.

Podrobne informacije lahko dobite:

- na **Upravi za obrambo Postojna** ter njenih izpostavah v **Kopru** (tel. 05 639 22 76), **Postojni** (tel. 05 728 01 31) ali **Sežani** (tel. 05 734 55 54) oziroma njihovih pisarnah v **Izoli** (tel. 05 641 72 33), in **Piranu** (tel. 05 674 60 02), v **Cerknici** (tel. 01 709 10 87) in **Ilirski Bistrici** (tel. 05 714 55 91);

ZAKAJ PA NE?!

**TRGOVINA
DAMJANA**
trgovina poleg B bara v Cerknici

velika izbira
moske, zenske in
otroške konfekcije
za jesen
in zimo

blago priznanih
slovenskih
proizvajalcev

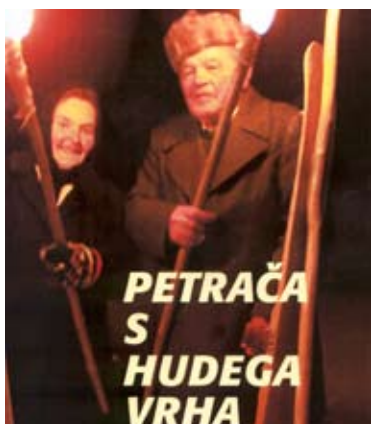
Butik za lepo oblačenje

Bloški upokoјenci na Koroškem

Zadnjo soboto v maju je bloško društvo upokoјencev organiziralo izlet na Koroško. Vodič Slavko Krajnc in šofer Miran Šraj sta delo odlično opravila in razkazala številne in naravne in kulturne lepote, po katerih slovi »zibelka slovenstva.« Bilo je zelo lepo, tako, da se je predsednik DU Andrej Intihar zlahka odločil: »V jeseni pa gremo v Prekmurje.«

Film o Petračevih

Letos poleti sta Petračeva s Hudega vrha praznovala zlato poroko. Jože Perko pa je o njiju posnel dokumentaren film, ki ga bo televizija Slovenija predvajala 29. oktobra zvečer na prvem programu. Francetu in Micki čestitamo ob zlatem jubileju.

ZGOŠČENKA

Zasneženo sobotno jutro konec januarja bloškim pevcem ni obetalo nič dobrega, a vendar so se postavili po robu vsem težavam – bolezni, ki je prvič onemogočila snemanje zgoščenke, snegu na cestah in informaciji tonskega tehnika Jureta Škodiča, da je v celoti odpovedala snemalna tehnika. Le za las so ušli nekajurni prekinitvi oskrbe z elektriko, a vendar je slab začetek pomenil dober konec, saj je v začetku junija končno izšla zgoščanka, katere izid je omogočil Radio 94 in Notranjski radio NTR.

Pet posnetih pesmi je odpel MePZ Bloke, sedem pa Komorni zbor Fran Gerbič, katerega gostje so bili Bločani na koncertu v cerkvi sv. Volbenka v Zelšah. Tako sta zbora predstavila sad skupnega sodelovanja, za bloške pevce pa je bil to tudi zadnji nastop te sezone. Skupaj s Tamburaškim orkestrom iz Sodražice se pripravljajo na začetek nove, jubilejne sezone.

Občina Bloke na svetovnem spletu

Zaživela je spletna stran občine Bloke. Na njej najdete vse informacije in dogajanja v okviru občine. V pripravi je razširitev na celostno tematiko Blok (forum, galerije, turistična ponudba, Bloški korak v elektronski obliki ...). Spletno stran oblikujejo člani sekcije BOL.
<http://www.bloke.si>

»Peč podrt«

Boštjananova mati iz Nove vasi so znali marsikaj duhovito povedati. Ko jih je zeblo, so radi rekli: »Pozimi peč pod 'rt.« Matjaž Žnidaršič in Borut Šturm pa sta 27. 9. 2005 na Blokah predavala, kako pozidati hišo in peč ter vse, kar zraven sodi, tako, da nas pozimi ne bo zeblo in da bomo pokurili čim manj. Ponudila pa sta tudi ugodne državne stimulacije pri financiranju in kreditiranju tovrstnih projektov. Informacije na naslovu: Matjaž Žnidaršič, tel. 70 96 020 in Borut Šturm, tel. 24 14 820

Voda

Že stari Grki so vedeli, da je voda eden od osnovnih elementov, ki pogojujejo življenje. Okrog 70% zemeljske površine pokriva voda, vendar v obliki slanih morij. Slana voda pa za človeka in večino rastlinstva ni primerna. Le 1% je na svetu sladke vode.

Toda človeštvo ravna s to sladko vodo zelo neracionalno in zaradi neprestanega poseganja v naravo je neprimerna za človeško prehrano. Za pitje so tako primerni le še redki naravni izviri.

In kako ravnamo s to pitno vodo?

Večidel te vode porabimo v stanovanjih kot sanitarno vodo in z njo peremo perilo in avtomobile ali pa zalivamo vrtove. Industrija pa jo uporablja kot tehnološko vodo. Poraba pa iz dneva v dan narašča.

Kako dolgo bo še to šlo?

Najbrž ne več dolgo. Že danes se po vodovodu pretaka voda, ki je na pragu užitenosti.

Kje je rešitev?

Najbrž bo prihodnost prinesla to, da bomo v hiši imeli dva vodovoda. Iz enega bo tekla živa užitna voda za hrano, iz drugega pa voda, ki bo uporabna za sanitarne in druge tehnološke namene. Ta voda je pa lahko navadna kapnica, ki je mnogo cenejša od pitne vode.

Za področje Blok bo 26. 10. ob 17. uri v gasilnem domu seminar, ki bo obravnaval vprašanje uporabe vode in katere pocenitve so tu mogoče. Seminar izvaja podjetje Instor d. o. o. s pomočjo Ekološkega sklada republike Slovenije. Projekt je finančno podprla tudi občina Bloke. Seminar je brezplačen. Vabljeni.

Marica Mikuljan

Ko kmetijstvo postane šport

Konjereja, danes obrobna kmetijska panoga, je imela v različnih obdobjih različno vlogo in pomen za človeka. Skozi zgodovino se je vloga konj spreminjala in prilagajala človeškim potrebam. Bil mu je hrana, tovarna žival, vojaški, kasneje tudi delovni stroj, da bi končno lahko postal tudi turistično rekreativni in športni pripomoček. Konja s kmetijskega vidika obravnavamo lahko kot element kulturne krajine in hkrati kot surovino za prehransko industrijo. Na konja, ki pa s človekom sodeluje pri izrabi njegovega prostega časa ali pa je človekov partner pri športu, pa gledamo povsem drugače. Vse več je ljudi, ki si konja omisli za hišnega ljubljence, oziroma člana družine. Vse več je tudi konj in njihovih lastnikov, ki se aktivno ukvarjajo z različnimi konjeniški športi. Najmlajša športna panoga s tega področja v Sloveniji pa je nedvomno western jahanje, oziroma tekmovalništvo, ki jih Združenje rejcev Quarter konj prireja zadnji dve ali tri leta. Tek-

movanja štejejo za slovenski pokal oziroma državno prvenstvo in so organizirana po različnih krajih v Sloveniji. Povsod tam, kjer imajo za to pogoje, iz leta v leto pa je teh tekmovališč več. Tekmuje se v več disciplinah, in sicer: reining, trail in barrel, v več težavnostnih stopnjah. Za to pa se uporablja izključno čistokrvne konje pasme Quarter, za katere se rodovniška knjiga vodi v Ameriki, od koder ti konji tudi prihajajo. V Evropi je ta pasma že leta zelo razširjena, v Slovenijo pa je prvi Quarter prišel pred kakimi šestimi leti. Od tedaj pa se število ljubiteljev in rejcev te pasme pri nas zelo hitro povečuje, predvsem na račun atraktivnosti western jahanja v tekmovalnem delu in primernosti konja za terensko uporabo. Reja teh konj pa je zanimiva tudi zaradi cene, ki jo dosegajo na trgu, saj s ceno običajnih konj sploh ni primerljiva. Tu že veljajo evropske cene.

Rado Ponikvar

Jure Ponikvar s svojim žrebcom na enem izmed letošnjih tekmovanj, kjer je osvojil prvo mesto v kategoriji Reining Rookie.

Resnična doživetja iz moje mladosti

Podil me je volk

KO JE LETA 1928 V NOVI VASI STANKO LENARČIČ ODPRL PEKARIJO, SO MENE, KOT POMOČ PRI PEKI KRUHA, VZELI V SLUŽBO. STAR SEM BIL KOMAJ 12 LET IN SEM BIL PO TAKRATNIH ZAKONIH ŠE OBVEZEN HODITI V ŠOLO. POUK JE BIL DVAKRAT TEDENSKO OD 13. DO 15. URE.

V pekarno sem moral vsak dan pripeljati 30 do 50 litrov vode in 50 do 80 kg moke, potrebne za peko kruha. Že zjutraj, od tretje od četrte ure, sem začel nositi razne vrste še surovega testa pred pekovsko peč, nazaj pa sem nosil vroč, pečen kruh. Vročina v pekariji je bila 20 do 40 stopinj Celzija. Po drugi strani pa je bila zunaj huda zima, - 30 stopinj Celzija in več pod ničlo in tako sem moral 150 metrov daleč v hlev po konja in sanke, na katere sem polagal vreče kruha za vsako vas posebej. Že ob sedmi uri zjutraj sem imel odhod proti Fari, Topolu, Ravnam, Studencu ter proti Pod Velikemu Vrhu k Ivanu Useniku, s čimer je bila prva vožnja zaključena. Druga vožnja pa je vsebovala Velike Bloke, Sveto Trojico, Ravniki do Pavličevih ter vas Strmico in vas Zakraj.

Ko sem se vračal s teh voženj v tako hudem mrazu in brezpotju, sem moral čez številne zamete, ki niso bili prehodni, bil pa sem edini prevoznik na cesti. Zaradi hude bloške burje sem premražen in skoraj zmrznjen prihajal nazaj. V Novi vasi tako strašne zime in tako visokih zametov, takrat živčiči niso pomnili. Govorili so, da je pozimi leta 1928 - 1929 »bloška burja imela mlade«. Ljudje so hodili od vasi do vasi le po eni gazi, ali pa na smučeh. Ker je čez noč zapadlo še 30 cm snega, sem začel voziti kruh šele po 13 uri. Kobilo sem zaradi težko prehodne poti le s težavo vodil proti Hudemu Vrhu. Večkrat ji je namreč zdrsnilo s steze, ki je kobilo zaradi njene teže komaj zadržala. S težavo sem pot nadaljeval proti vasi Topol. Pot je bila še težja, zato se je kobila začela opotekati. Pred vasjo Topol je burja naredila 3 do 4 m visok zmet. Kljub temu da so ljudje naredili gaz čez vrh, je kobila omagala ter zdrsnila v sneg tako globoko, da je ven molela samo še glava.

Šel sem h g. Janezu Zakrajšku (Hribcu) in ves objokan prosil, naj mi gredo pomagat rešiti kobilo, ker bo sicer zmrznila. Na srečo so pri

Hribcu vasovali še trije sosede, zato je bilo reševanje kobile in kruha olajšano. Kobila se je le s težavo obdržala na nogah, z našo pomočjo pa smo jo odpeljali v Hribčev hlev. Bil sem obupan, a Hribec, kot izkušen človek, je takoj naredil slamnate zvitke, s katerimi smo začeli drgniti kobilo, saj je bila še posebno z desne strani vsa poledenela. Po navodilih Hribca smo pol štruce kruha namočili v vino in ga dali kobili, kar ji je pomagalo, da je nadaljevala pot. Mene je to zelo potolažilo in vsem sem se zahvalil za pomoč.

Burja je še vedno brila, a nazaj proti Novi vasi se nisem upal kreniti, saj so ljudje na Ravnah in Studencu čakali na kruh. Tako sem se čez dve uri odločil, da nadaljujem pot proti Ravnam. Ves čas je bila z menoj tudi moja zvesta psička. Pot v hrib nad Topolom je postala neprehodna, zato sem moral kreniti po levi strani ob cesti po »ledini«, ki me je pripeljala do vrha Javorščic. Na poti proti Ravnam je prišlo do velikega zameta (več kot 3 m), kar mi je onemogočilo nadaljevanje poti, zato sem krenil v smeri Studenca. Pot je bila prehodna le ob cestnih robnikih. Ko sem se s težavo prebil do polovice hriba, je psička kar naenkrat skočila na sanke ter začela cviliti in se stiskati k mojim nogam. Obenem se je kobila dvignila na zadnje noge ter z vso močjo začela galopirati proti Studencu. Še sreča, da sem vajeti imel v rokah. Ozrl sem se nazaj in kakih 30 m daleč zagledal volka, kako teče za nami. Ves iz sebe sem začel kričati na pomoč. Kobila se ni hotela ustaviti, čeprav sem dosegel že v vas Studenec, kjer jo tudi pritekli ljudje niso mogli obvladati. Šele na koncu vasi pri Kz-mankarju (po domače) se je kobila vsa mokra, prestrašena in utrujena ustavila. V gostilno na Studencu sem predal kruh, ki so ga ljudje naročili, ter se name jezili, ker so ga morali tako dolgo čakati. Povedal sem jim, da me je podil volk, a so se mi smejali, saj mi niso verjeli. Čez dva dni pa

Nadaljevanje na naslednji strani

MP SERVIS

Marjan Peterlin s.p., Dolščaki 10a, 1314 Rob

GOSPODINJSKIH APARATOV

Electrolux

ZANUSSI

Candy

gorenje

tel.: 01/7881-456 mobi: 050/648-783

Nadaljevanje s prejšnje strani
je v vasi Topol, ob napajališču živine,
izza grma skočil volk in enemu volu
odgrizel rep, na Hudem Vrhu pa so
volkovi odnesli dva psa. Ljudje so
tako končno spoznali, da sem jim
govoril resnico.

Burja je divjala cel mesec. Ravno
takrat sta se iz tujine vrnila mož in
žena iz vasi Metulje. Domačini iz
Nove vasi so jima svetovali, naj ne
gresta v Metulje, pač pa naj počakata
še dan ali dva, saj so bile vremenske
razmere nemogoče. Kljub opozori-
lom sta se zakonca odločila drugače
ter se odpravila na pot v rodno vas.
Zaradi močne burje, ki je sproti za-
sipala stopinje, ter neprestanega
sneženja sta izgubila orientacijo ter
zgrešila pravo pot. V vasi Metulje so
ju pričakovali okoli pete ure popol-
dan, a njiju tudi uro kasneje še vedno
ni bilo. Domačini so se odločili, da
ju gredo iskat. S seboj so vzeli svetil-
ke, ki pa so zaradi močne burje in

snega takoj ugasnile, s čimer si seve-
da niso mogli kaj pridati pomagati.
Iskanje so kljub temu nadaljevali.
Skušali so ju priklicati s klici in vz-
kliki, a je bilo vse zaman. Tako so se
odločili, da iskanje nadaljujejo proti
jutru. Naslednji dan so ju proti pol-
dnevu sicer našli približno 2 km od
vasi Metulje, a takrat je bilo že pre-
pozno. V objemu sta bila zmrznje-
na. Zaradi hudega mraza, okoli -40
stopinj Celzija, so bile odpovedane
tudi maše v cerkvi, ker je bila pris-
otna le peščica ljudi. Ob večerih smo
poslušali zavijanje in tuljenje volkov,
pse in mačke pa so čez noč zapirali
v hleve.

Poleg naše hiše smo morali izkopati
pod 4 m visokim zametom tunel, da
smo lahko prišli do pekarije po kruh,
katerega smo v nahrbtnikih razvažali
s smučmi. Po pošto so hodili na
Bloško Polico in sicer 2-3x na teden
(predvsem po pošiljke in brzojavke).
Ker so bile telefonske žice na več

krajih pretrgane, je bilo telefoniran-
je iz Nove vasi nemogoče, telefon pa
je bil dostopen le na pošti. Gospod
Badjura in drugih 50 smučarjev se
ni moglo vrniti v Ljubljano, zato so
pa več dni stanovali pri Lavričevih,
Cvetkovih in kjer je bilo še kaj pros-
tora. Šele čez teden dni so se odpravili
na smučeh do Bloške Police, kjer jih
je čakal poštni avtobus. Takrat so bili
bloški hribi čisto goli, le kak grm je
rasel ob vznožju hriba, zato so se tja
smučarji hodili smučat iz Ljubljane.

Med tem časom je železnica na
Rakeku prehrabeno blago cel
mesec in več skladiščila po privat-

nih skladiščih. V Novo vas, kamor
je bil blago namenjeno, dovoz ni
bil mogoč, hrane pa je na Blokah
zmanjkovalo. Tako je občinski štab
izdal ukaz, da lahko na vsakih 5 oseb
ljudje kupujejo le 1kg moke teden-
sko. Ker so bile vse trgovine izprazn-
jene, je bila blokirana še vsa ostala
zaloga, ki je bila namenjena prehrani
in so ljudje dobili le še, kar je osta-
lo. Stanje se je normaliziralo šele čez
dva meseca, ko so bile poti normal-
no prevozne.

To so moji še živi spomini na dni iz
leta 1928-1929.

Jože Kotnik, bivši Bločan

Zahvala

Ob slovesu naše drage mame

Ane Avžlahar

po domače Tazadnje Ančke z Volčjega 9

se iskreno zahvaljujemo župniku g. Alojzu Hostniku za pogrebni
obred, g. Antonu Urbasu za poslovilne besede, sorodnikom in sosedom
za pomoč, vsem, ki ste izrazili ustna in pisna sožalja in vsem, ki ste jo
pospremili na zadnjo pot k večnemu počitku.

Žalujoci: hči Anica in sin Lojze

Zahvala

Ob boleči izgubi našega očeta

Ivana Koščaka

z Lepega Vrha na Blokah

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za
izrečena ustna in pisna sožalja, za darovano cvetje in sveče ter številno
spremstvo na njegovi zadnji poti.

Hvala župniku g. Branetu Zadniku za lep poslovilni obred, g. Širaju za
poslovilni govor, osebju zdravstvenega doma Cerknica, dr. Usenikovi, še
posebej pa iskrena hvala sosedom Zakrajšek ter družinam Zalar, Koželj,
Obreza, Pavlič, za vedno pripravljeno nesebično skrb in pomoč.

Vsi njegovi

V spomin lovskega tovarišu

Leonu Fabrisu

lovskim tovarišem.

Leonova življenjska pot se je
pričela na Krasu 30. 03. 1927,
kjer se je tudi končala. Rodil se
je v času, ko je fašizem že kazal
apetite tudi po naših krajih. Še
preden se je dobro zavedal, da je
postal iz otroka fantič, že je bila
tu druga svetovna vojna, morija
brez primere.

V aprilu 1944 se je naš Leon,
komaj sedemnajsetni fantič,
aktivno vključil v odpor proti
okupatorju kot borec Bazoviške
brigade v okviru devetega kor-
pusa, ki je v tistem času deloval
na področju Sežane, Trsta in dru-
gih krajev Krasa. Vsa leta do svoje
smrti je bil Leon aktiven član
borčevske organizacije in njen
praporščak.

V Lovsko družino Nova vas se je
vključil v letih, ko si je ustvarjal
družino in je živel in služboval na
Blokah kot oficir JNA. Član LD
Nova vas je postal 12. 04. 1955.

Tudi po upokojitvi in vrnitvi v
rodno Sežano leta 1966 je ostal
naš zvesti član zelene bratovščine
bloških lovcev.

V tej dolgi lovski dobi je poleg
lovskega izpita opravil tudi izpit
za lovskega čuvaja leta 1971. Bil
je član raznih komisij in odborov.
V letih 1963-1965 pa pomočnik
gospodarja in nato do leta 1967
gospodar LD Nova vas.

France Hiti

03. 06. 2005 smo se lovci Lovske
družine Nova vas in drugi lovci,
znanci, prijatelji in sorodniki še
zadnjič poklonili našemu lovske-
mu tovarišu Leonu Fabrisu in
ga po lovsko pospremili k zad-
njemu počitku na sežanskem
pokopališču.

Tako kot se dan prične z jutrom
in se konča z večerom, se tudi
življenje prične z rojstvom in
konča s smrtjo. To je zakon nar-
ave, ki se nam zdi tako logičen in
naraven.

Če pa se v človeško življenje med
rojstvom in smrtjo vmeša kakšen
neobičajen dogodek ali celo
bolezen, pa to ni več naravno, ni
normalno.

Prav to pa se je zgodilo našemu
Leonu in z njim njegovim
najbližjim. Ženi Pavli, hčeram
Leonidi, Lidji in najmlajši Lilja-
ni ter sinovoma Ladiju in Ljubu.
Zgodilo se je njegovim znancem,
prijateljem, soborcem in nam

MEDVED — IGRAČA ALI ZVERINA?

Povsod po Sloveniji se ubadajo z naravnimi nesrečami. Na Notranjskem in delu Dolenjske pa se srečujemo s problemi, ki jih povzroča človeška nespetet. To so medvedi. Srečaš ga na cesti, kjer ima prehod. Pred njim bežiš z njive. Svoje iztrebke pa pusti tudi na pragu. Lepo jih je pogledati od daleč z daljnogledom. Drugače je, če se dvigne na zadnje tace in vidiš njegove rumene zobe in ostre kremplje. V gozd pa je treba iti po delu.

Kaj je bilo sredi Ljubljane, ko je prihlačal medvedji mladič? Vse je bilo pokonci od policije, do gasilcev, za vojsko ne vem in nazadnje so ga ustrelili.

Tistim, ki zbirajo podpise za ohranitev divjadi in prepoved lova, naj jih pripeljejo domov v kopalnico. Hrvatje prav na hitro pospravijo to divjad, če pride na ono stran. Francozi so jih nekaj dobili, a so jih tudi pobili.

Če je to tako dobro, gojiti zveri, zakaj pa jih potem ne goji nobena evropska država?

Nam pa, ki živimo na podeželju, bi bilo treba omogočiti varne in brezskrbne poti do šole, in še drugih ustanov, trgovine in ne nazadnje do cerkve. Človek je gospodar narave, njegovo utesnjevanje je protinaravno. Že prej so zveri povzročale kmetom škodo. Letos pa je sadje slabo obrodiло in živali bodo lačne in s tem napadalne. Kaj vse se naredi za rešitev človeškega življenja npr. v gorah. Tudi nam bi bilo potrebno omogočiti boljšo kvaliteto življenja.

Ko je bil na Blokah na predvolilnem shodu eden od ministrov, je na pereče vprašanje o medvedjih dejal: »Kar je za postreljat, se bo postrelilo.« Kje so sedaj dane obljube, varne poti za nas in zdrava pamet?

Mac

NEHAJTE S TEM!

Mislim na razprave po TV in časopisih o zvezah istospolnih partnerjev! Ta moda se je rodila iz prenaščnosti. O, Sodoma in Gomora! Dobro bi si bilo zapomniti države, ki so uzakonile te bedastoče. Pa vedo, da jih lahko cunamiji od zadaj? Je pa prav, da imajo možnosti posvojiti otroke, ki so sad ljubezni istospolnih partnerjev.

Zakonska zveza je Slovencem sveta. Ravno slovenski par, mož in žena, sta prva stopila na najvišjo goro sveta. In Planica, ki je slovenski ponos in

simbol. Ste mogoče že kdaj videli, da sta objeta letela dva skalalca? Spodaj, po toliko izpraznjenih steklenicah, pa je vse mogoče!

Mac

DRAGE KRVODAJALKE

IN KRVODAJALCI!

Dne 27., 28. in 29. junija 2005 je potekala krvodajalska akcija v osnovnih šolah Cerknica in Stari trg. Veliko vas je darovalo kri – najdražjo življenjsko tekočino.

V svojem imenu in v imenu Območnega združenja Rdečega križa Cerknica-Loška dolina-Bloke se vam iskreno zahvaljujem. V tem dejanju se zrcali spoštovanje, ljubezen in prijeteljstvo do sočloveka.

Želimo, da ostanete zdravi in vedri do prihodnjega srečanja.

Predsednica Daniela Hočevar.

KMEČKE IGRE — BLOŠKI PRAZNIK

Dobrih 25 let je minilo, od kar so se modri Bločani odločili, da organizirajo Kmečke igre. Bilo je z lepim namenom, da ne bi šla stara kmečka opravila v pozabo.

S časom se je program iger precej spremenil, saj je bilo že težko dobiti tekmovalce za stara opravila. Pa tudi interes obiskovalcev se je vse bolj nagibal k vse popularnejši konjereji in druženju.

Kljub temu da se je ta prireditev odlično »prijela«, je kmetijska zadruga Cerknica, kot prvi organizator, prenehala s to aktivnostjo. Prireditev je bila tako posrečena, da so se kasneje marsikje po Sloveniji organizirale podobne prireditve.

Po nekajletnem premoru smo se na pobudo pokojnega Jožeta Zgonca dogovorili, da bomo nadaljevali s prireditvijo, saj je dobila že tradicionalen pomen. Jože je vedno zatrjeval: »Nekaj let bomo vzdržali, dokler ne dobimo svoje občine, potem bo laže«. Tako smo v okviru nekaj družin prevzeli vse delo in tveganje ter resnično vzdržali do trenutka, ko so se sanje uresničile in smo prišli do svoje občine.

Na Blokah so se poleg obstoječih ustanavljala tudi nova društva in prevzela iniciativo. Zatrjevala so, da bodo skrbela za promocijo Blok, razvoj turizma in s tem tudi za organizacijo osrednje prireditve na Blokah – Kmečke igre.

Dočakali smo leto 2005, občina lepo funkcionira, društev – dotiranih iz

občinskega proračuna – je več kot prstov na rokah in nogah, osrednje in največje prireditve na Blokah pa ni.

Kakšna škoda! Po 25 letih tradicije – saj to je četrtna stoletja! To se preprosto ne bi smelo zgoditi. Mislim, da bi morala občina Bloke javno objaviti zneske, ki jih je odobrila posameznim društvom. Za naprej pa dobro pretehtati, kdo je upravičil porabo odobrenih sredstev.

Upam, da se bo tradicija nadaljevala, sicer so bila vsa prizadevanja v preteklosti zaman.

Prireditev je dobrodošla z vseh vidik-

ov, seveda pa jo je potrebno stalno spreminjati in dopolnjevati, da bo zanimiva in aktualna. Dovolj je, da se postavimo v vlogo obiskovalca ali se malo ozremo po sosesčini. Ribniški sejem, pustni karneval v Cerknici, furmanski praznik v Postojni – to so vse primeri dobre prakse. Ti primeri kažejo, do kakšnih razsežnosti se lahko pripelje prireditev ob pravem pristopu. Večina od njih ima manjšo tradicijo od bloških iger.

Bojan Kraševac

Društvo za zdravo življenje Bloke

SPREMINJAJMO SEBE, DA BOMO LAŽJE RAZUMELI DRUGE

... so bile odločne besede Milke Ožbolt iz Prezida, članice Udruge za zdravi život Trebuhovica Čabar. Društvo za zdravo življenje Bloke jo je v okviru čezmejnega povezovanja povabilo 3. julija na klepet ob zeliščnemčaju. Z zanimanjem smo prisluhnili njenemu predavanju o zdravi prehrani in strpnih odnosih, posebno med zakoncema. Za konec nam je zaupala težko življenjsko

zgodbo njene mame (Gmajnarjeve iz Raven). Veseli smo, da je Milka zelo ponosna, ker se po njej pretaka tudi bloška kri.

23. julija pa smo se odzvali njene-mu povabilu v Prezid na sprehod po energetski poti, na odtvoritev hišice društva na Zbitkami in druženju zeliščarjev z obeh strani meje. Ko sem proti večeru odhajala, se mi je utrnila misel, da bi tudi na Blokah uredili energijske točke. Kaj menite, bi šlo?

Martina Hribar

SREČANJE V NARINU

Na povabilo Društva podeželskih žena iz Narina smo se udeležili srečanja turističnih vasi iz Slovenije in zamejstva. Poleg lepega vremena smo bili veseli tudi lepega »placa« za našo stojnico. Čakala nas je sredi vasi ob potočku poleg sečoveljskih solinarjev, ki so nas takoj pobarali, kje imamo Martina Krpana. Bili smo res dobra družina: oni so prodajali sol, mi pa merice za sol.

No, šesta ni bilo ravno veliko, srečali pa smo se z veliko obiskovalci bloških prireditev. Tudi Uršula je bosa pricapljala in mi zaupala slabo novico, da letošnjih kmečkih iger ne bo. Sprva

ji nisem verjela, a se je hudo razsrdila, češ da ji je na spodnjem koncu to povedal sam Sine Radel. No, danes tudi jaz vem, da je to res.

Martina Hribar

Policija svetuje

VARNA POT V ŠOLO

Pričenja se novo šolsko leto in s tem tudi povečan promet pešcev – predvsem otrok, zato vse voznike in ostale udeležence v prometu pozivamo, da so še posebej pozorni in strpni pri vožnji, ker otroci:

- nimajo tako širokega vidnega polja kot odrasli in zato kasneje zagledajo vozila, ki prihajajo z leve ali desne;
- dobro slišijo, vendar ne vedo natančno, iz katere smeri slišijo vozilo;
- ne znajo dobro presojati hitrosti vozil in ocenjevati razdalj;
- njihova pozornost se hitro preusmerja na objekte, ki jih pritegnejo in mimogrede jih kaj zmoti (hitro lahko pozabijo, da so videli vozilo, ki se približuje ipd.).

Tudi ob pričetku letošnjega šolskega leta bomo policisti skupaj s člani nekaterih društev spremljali otroke na t. i. varnih poteh v okolih šol.

Otrokom v prometu pa še vedno lahko največ pomagajo starši in sicer z vsakodnevnim učenjem, opozarjanjem na nevarnosti, pred-

vsem pa s svojim zgledom (otroci nas namreč zelo radi posnemajo).

Srečno in varno pot v šolo in iz nje ter veliko uspehov v šoli vsem učencem želijo delavci policijske postaje Cerknica.

NOVA PROMETNA

SIGNALIZACIJA PRED VRTCEM CERKNICA!

Obveščamo vas, da je pred vrtcem v Cerknici nov prometni režim, in sicer je cesta mimo glavnega vhoda v vrtce enosmerna. Na omenjeni cesti je iz smeri Zdravstvenega doma proti vrtcu prepovedan promet za vsa vozila.

OBVESTILO!

V zadnjem času beležimo večje število tatvin motornih žag, zato vsem lastnikom motornih žag svetujemo, da svoje žage ustrezno hranijo. Ravno tako vam svetujemo, da si zapišete serijske številke in morebitne poškodbe oz. posebnosti motornih žag, na podlagi katerih bi jih lažje prepoznali, v kolikor bi prišlo do odtujitve.

Zakaj je ravno meni odpovedal avto?

Na področju avtomobilizma kljub nekaterim pomislekom zaradi vse večje uporabe plastičnih materialov kvaliteta materialov in tehnologije močno narašča.

Dokaz je vzdržljivost novejših modelov vozil, ne glede na blagovno znamko. Z izkušnjami, ki jih prinese čas, pa se je tudi mnogo pravil o dobrem ravnanju spremenilo (npr.: križna menjava koles, zagevanje hladnega motorja itd.)

Še vedno pa večina pravil o dobrem ravnanju še drži. Na splošno velja, da imajo tisti vozniki, ki delajo več kilometrov, manj okvar na svojem vozilu. Seveda pod pogojem, da ga redno vzdržujejo po navodilih proizvajalcev.

Včasih tudi skrben voznik s svojimi slabimi navadami in nepoznavanjem dogajanja v motorju bolj škoduje kot koristi tako vozilu kot sebi.

PRIMER:

Izpušna cev nekaterim lastnikom

zelo hitro prerjavi, spet drugim pa zdrži zelo dolgo. Zakaj?

Motor vsakega avtomobila potrebuje poleg goriva tudi kisik, ki je v zraku. Tu pa je tudi določen procent vlage, ki jo motor skupaj s kisikom vsrka in jo izloči skupaj z izgorelimi plini skozi izpušno cev. Problem je, da vlaga kondenzira na hladnih predmetih, v tem primeru na izpušnih ceveh. Zato velja pravilo, da motor avtomobila ob vsakem zagonu segrejemo na delovno temperaturo.

Dobra navada voznika je ta, da vozilo ob vrnitvi domov zapelje direktno v garažo ali na parkirišče, ki je določeno za avto. Slabo je namreč, če ohlajeno vozilo kasneje kamorkoli premikamo. Avto, ki ga malo uporabljamo, lahko tako z mokrim izpušnim sistemom stoji tudi več dni, kar zelo pospeši korozijo izpušnega sistema.

Naslednjič o zavorah.

Bojan Kraševac

Bloško poletje 2005

Letošnje vreme na Blokah v juniju, juliju in avgustu bi lahko označili kot »malo mešano«.

Sonca je bilo kar nekaj, vendar je ves dan sijalo v juniju in juliju le po 9 dni, v avgustu pa samo 6 dni. Čeprav je bilo sonca za kakšno uro skoraj vsak dan, je pa v zameno bilo kar precej kratkotrajnega dežja v obliki ploh ali rahlega rosenja. Za sušenje sena je bila potrebna prava »loterija«.

Zlasti neugoden je bil mesec avgust, kar 250 l/m² je padlo v tem mesecu. V vseh treh mesecih je padlo skupaj

540 l/m². To pa je 30% nad dolgoletnim povprečjem.

Glede neviht in neurij smo jo letos na Blokah v primerjavi z drugimi kraji v Sloveniji še poceni odnesli.

Tudi temperature so bile kar primerne. Krajša vroča obdobja so bila okrog 20. junija, posebno pa ob koncu julija. Od 27. do 30. julija je bila temperatura nad 30°C, 29. julija pa celo 33°C. Avgust je bil zelo hladen. Včasih so na Blokah rekli, da mala maša (8. september) za »sukno« vpraša. No, letos je za »sukno« vprašala že velika maša (15.

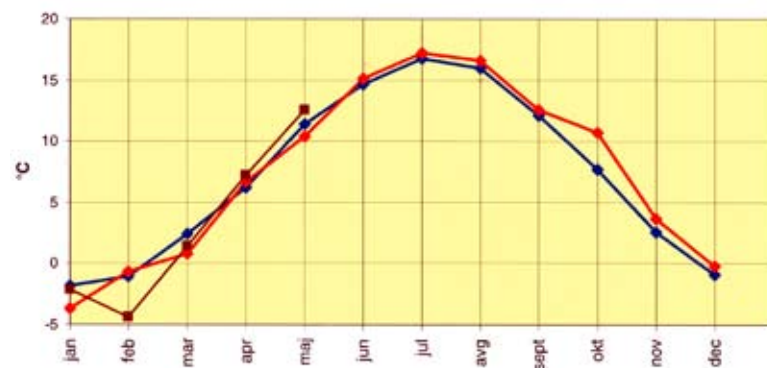
avgust). 8. avgusta je bila namreč slana.

Še ta zanimivost iz meteorološke zgodovine. Pred 50 leti je po planinah zapadel sneg. 9. avgusta so v Postojni izmerili samo 2°C. Za Bloke nimam podatka, ker je bila

meteorološka postaja tu postavljena v letu 1956, sem pa prepričan, da je temperatura takrat padla pod ničlo.

O gibanju letnih povprečnih temperatur pa lahko vidite iz priloženega diagrama.

France Škrabec

Bloški korak — glasilo občine Bloke

Glavni in odgovorni urednik: *Stane Korenjak* | Uredniški odbor: *France Škrabec, Milena Mišič, Rado Ponikvar, Tone Urbas* | Lektoriranje: *Marija Korenjak* | Oblikovanje, računalniška grafika in prelom: *BOL* | Izdelava filmov in tisk: *Littera Picta Ljubljana* | Izdaja: *Občina Bloke* | Naklada: 1100 izvodov | Glasilo je brezplačno za vsa gospodinjstva v občini; za naročnike v domovini je predlagan prostovoljni letni prispevek 2000 SIT oziroma \$16 za naročnike v tujini. | Naslov uredništva: *Občina Bloke, Bloški korak, Nova vas 4a, 1385 Nova vas; bloški.korak@bloke.si*

BLOŠKI PEVCI IN »ŠTRAF«

Bilo je pred zadnjo vojno. Na Blokah je obstajal pevski zbor »Deteljica«. Vaje so imeli v nekdanji Ljudski šoli v Novi vasi. Po stari pevski navadi so šli v gostilno, navadno k Cvetku, kjer je bila gostilna zraven šole.

Prej, ko so se razšli, so še kakšno podoknico zapeli. Takrat je za nočni mir in varnost ponoči skrbel žandar. No, ko so fantje prešerno prepevali po vasi, so srečali žandarja. To je bil

Dobriča, doma s Kozine.

Ko so eno odpeli, jih je ustavil in rekel: »Ja, fantje! Sej lepu pojedite, ampak je noč. Moral bi vas »štrafat«! No, pa še eno zapojte, jutri zjutraj po h komandirju na zaslišanje.«

Naslednje jutro so se vsi javili pri stražmojstru Jordanu. Ta je prebral, kaj je Dobriča v prijavi napisal.

Nasmehnil se je in rekel: »Še tukaj meni eno zapojte! Pa za 1 liter vina vam dam.«

CVETKOVE PUNCE

Novovaška dekleta so bile »fouš«, ker so fantje in pevci hodili v gostilno pri Cvetku, pa v vas k Cvetkovim dekletom.

In so zložile to pesmico:

Cvetkove punce lahko so lepè.

*Če sounce posije, pa v sejenco zbežè.
So črne k' kuotu, debjele k' pječ,
Neumni ste fantje, k' huodte h njim lječ.*

- kuotu – kotel za kuhanje svinjske krme
- pječ – peč
- lječ – ležati

To jesen bomo menda kmalu šli »lježat za pječ«.

Obloški Tonček

Bloški krompir na trgu EU

Znano je, da je bloška trda zemlja sila ugodna za vzgojo krompirja. Odsihdob, ko je Krpan tovaril angleško sol iz Trsta je slovel bloški krompir širom po Evropi kot najboljši. Prav tako so se že številni znanstveniki in doktorji ukvarjali z vprašanjem, zakaj je ravno bloški krompir najboljši. »Trde zemlje« je tudi drugje več kot dovolj. Na primer v skandinavskih deželah je je v izobilju, tudi mrzaj jim nič kaj bolj ne prizanaša kot nam. (Norveška še posebno slovi po svojem krompirju, četudi nikoli ni segal našemu do gležnjev. Da sploh ne omenjamo, da si »na suho« lastijo izum smuči in v novejši zgodovini goljufajo pri

nogometu ...)

No in prav iz Skandinavije je pricurljala zanimiva vest, da naj bi se na evropskem trgu prav kmalu pojavil nov čips z blagovno znamko GaiaChips. V času, ko se novi izdelki pojavljajo takorekoč vsakodnevno, to ne bi bilo nič posebnega, ko ne bi šlo prav za izdelek iz našega slovitega bloškega krompirja. Kmetje so potrdili, da naj bi danska prehranbenopredelovalna tvrdka na osnovi vzorcev letošnje letine že podpisovala pogodbe za celotno letino 2006, ko naj bi stekla velikoserijska proizvodnja.

Še nekaj zanimivih podrobnos-

ti. Ves krompir naj bi bil pridelan izključno ekološko, po tradicionalnih bloških postopkih doma la brez uporabe sodobne kmetijske mehanicacije. Čips je seveda nizkokaloričen, sprva pa naj bi bil na voljo v treh osnovnih okusih: bintje, dezire in kifelčar, začinjen z najfinejšim solnim cvetom iz pirskega solin, brez drugih dodatkov in kakršnihkoli zdravju škodljivih konzervansov in aditivov.

Omembe vredna je tudi embalaža, ki bo na trgovskih policah zlahka prepoznavna. Šlo naj bi za 300-gramsko pakiranje v posebni vrečki

iz recikliranega papirja (po domače ji pravimo »škrnicel«) s črto v neonski barvi in ščipalko na vrhu. S pomočjo le-te naj bi bilo možno ostaneč čipsa shraniti za kasnejšo uporabo, po uporabi pa bi kupcu služila za kako drugo korist, npr. obešanje perila.

Po poročanju

www.krabbesholm.dk povzel

Simon Korenjak

PS. Če menite, da se ta članek bere prelepo, da bi bil lahko resničen, imate prav. Potegavščina pa je vsekar vredna razmisleka.

Slika: Skice bloškega čipsa po skandinavsko, kot so nekoliko predčasno pricurljale v javnost

Asfalt tudi v Zalesu in na Bočkovem

»No, vidite, sedaj imamo pa tudi v Zalesu asfaltirano cesto.« Tako sta mi veselo pripovedovala Lojze in Nada Anzelc. Sicer pa ne pozabite v Bloškem koraku zapisati: »Vaščani Zalesa in Bočkovega se zahvaljujemo županu Jožetu Dolesu za razumevanje in Jožetu Rotu, ki je vodil dela, pa izvajalcu Knavsu in vsem ostalim, ki so pripomogli, da je bilo delo tako hitro in kvalitetno opravljeno.« Seveda sta tudi veselo stopila pred fotoaparata, saj je sedaj njihova vas mnogo lepša. V makadamu je ostal spodnji del ceste po klancu, ki pa bo verjetno že v bližnji prihodnosti doživel obnovo.

Obvestilo uporabnikom ZD

Uporabnike zdravstvene postaje v Novi vasi obveščamo, da bomo predvidoma 15. oktobra pričeli s prenovitvenimi deli objekta zdravstvene postaje Nova vas.

V tem obdobju bodo zdravstvene ordinacije delovale v zdravstvenem domu v Cerknici po urniku, ki je veljal v zdravstveni postaji v Novi vasi in sicer:

- v ponedeljek dopoldan zobozdravstvena ordinacija za odrasle dr. Vlah,
- v sredo dopoldan splošna ordinacija dr. Olga Doles,
- v petek dopoldan splošna ordinacija dr. Slava Usenik,
- v petek dopoldan zobozdravstvena ordinacija za otroke dr. Ror.

O datumu ponovnega obratovanja zdravstvene postaje Nova vas boste še obveščeni.

Občina Bloke

GRADBENO

TEHNIČNA

TRGOVINA

KOMBI PLOŠČE

toplotna izolacija
(fasadnih zidov,
podstrešij, delavnic,
garaž itd.)

toplotna izolacija
(stropov, stebrov)

sistemi gradnje
(oplaščenje beton in izgubljeni opaž)

FASADE

NA KOMBI PLOŠČI ali STIROPORU

POKLIČITE, SVETUJALI VAM BOMO
041 993 591

novolit

podjetje za proizvodnjo izolacijskih izdelkov d.d.

Nova vas 56
SI-1385 Nova vas na Blokah
Tel.: 01 7050-300
Fax: 01 7050-330
E-mail: novolit@novolit.si
Web: http://www.novolit.si

VSE ZA GRADNJO od temeljev do strehe
V Novi vasi na blokah

tel.: 01/705 03 57, 705 03 00

Plošče gips 12.5
1200 x 2000

1.231,20 SIT

Žaga motorna Jonsered

od 57.162,00 SIT dalje

Kotel DEMIR DOKUM DKY-S
5-34, 9 kW

157.560,00 SIT

Bojler KODSAN KB DS
200 l solarni

130.800,00 SIT

Mot. žaga Husqvarna 372 XP 5,3 KS
45 cm

206.184,00 SIT

Alumplast razvodi za ogrevanje
in sanitarno vodo

Radiator 22/605x1000 + ventil
Evolution

22.140,00 SIT

Sadolin clasic 0,75 l

1.475,00 SIT

Z ZNANJEM, IZKUŠNjami IN SODOBNIMI TEHNOLOGIJAMI USMERJENI V SVET

KOVINOPLASTIKA LOŽ

Lož, Cesta 19. Oktobra 57, tel.: 01 70 95 100, fax: 01 70 58 466,
industrijska prodajalna, tel.: 01 70 95 407
e-mail: info@kovinoplastika.si, http://www.kovinoplastika.si